

รายงานการวิจัยฉบับความก้าวหน้า

เรื่อง

การเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่

Social change to the digital age according to the new way of life

โดย

พระครูสิริภุชงค์ (ภุชงค์ ดิษสวรงค์) , ผศ.ดร.

สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๖๗

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

MCU RS 800767155

รายงานการวิจัยฉบับความก้าวหน้า

เรื่อง

การเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่

Social change to the digital age according to the new way of life

โดย

พระครูสิริภุญญิต์ (ภุญญิต์ ติชตวรรษ) , ผศ.ดร.

สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๖๗

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

MCU RS 800767155

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Progress Research Report

Social change to the digital age according to the new way of life

BY

Phrakhrusiriphurinithat Phurinat Ditsawan , Asst.Prof.Dr.

Department of Social Studies, Faculty of Education

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

B.E. 2567

Research Project Funded

By Thailand Science Research and Innovation Fund

MCU RS 800767155

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัล	7
แนวคิดทฤษฎียุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่สำหรับอาเซียน	21
แนวคิดขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบใหม่ (New Social Movement).....	25
ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม.....	29
บริบทจังหวัดปทุมธานี	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	47
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
เก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
การวิเคราะห์ข้อมูล	52
บทที่ 4 ผลการวิจัย	53
ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	54
ตอนที่ 2 ระดับการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่	56
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ของ ประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล.....	60

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพการณ์ของสังคมไทยจากอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน จะเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นสังคมเมืองหรือสังคมชนบท ทุกด้านการเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อการดำรงชีวิตในสังคม เช่น การบริโภค การแต่งกาย การสื่อสาร ที่อยู่อาศัย ความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน สิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เสื่อมลงโดยอิทธิพลของสื่อที่มากครอบงำ ที่เรียกว่า “ยุคดิจิทัล” ทำให้เกิดปัญหาสังคมด้านต่างๆ มากมาย

ปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้นในมิติต่าง ๆ ของชีวิตประจำวันและความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคม ซึ่งความก้าวหน้าของเทคโนโลยี เป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตใหม่และการประกอบอาชีพของคนอย่างแท้จริง ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างรูปแบบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและกระบวนการทางสังคม รวมถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้องค์การต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการดำเนินชีวิตที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง โดยเฉพาะในภาครัฐได้มีการออกพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ.2562 โดยให้มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินและการบริการสาธารณะ และให้มีการบูรณาการฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานเข้าด้วยกัน เพื่อให้เป็นระบบข้อมูล ยกระดับการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐให้อยู่ในระบบดิจิทัล อันจะนำไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลที่มีระบบการทำงานและข้อมูลเชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานของรัฐอย่างมั่นคงปลอดภัย มีประสิทธิภาพ รวดเร็วเปิดเผยและโปร่งใส รวมทั้งประชาชนได้รับความสะดวกในการรับบริการและสามารถตรวจสอบการดำเนินการของหน่วยงานรัฐได้

สังคมในยุคนี้เป็นสังคมยุคดิจิทัลที่สื่อและเทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต โลกถูกย่อให้เล็กลงด้วยเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสาร การสืบค้นข้อมูลต่างๆ เป็นได้อย่างสะดวกและรวดเร็วนั้น ส่งผลต่อวิถีชีวิตตั้งแต่วัยเด็กจนถึงคนสูงวัย แล้วการอยู่อย่างคนร่วมสมัยในยุคดิจิทัลต้องมีการปรับตัวอย่างไรเพื่อให้มีประสิทธิภาพและเท่าทันเทคโนโลยีและสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้นั้น ต้องพัฒนาความรู้และมีการคิดวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารและการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ในโลกออนไลน์ เพื่อนำมาสู่การใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและเท่าทันต่อสถานการณ์การเติบโตของสังคม โลกธุรกิจและบริการออนไลน์ที่เปลี่ยนแปลง ตลอดจนรูปแบบ

การศึกษาที่เปลี่ยนเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต การบริการทางด้านสุขภาพทั้งจากภาคเอกชนและภาครัฐ และการเพิ่มโอกาสด้านการประกอบอาชีพต่าง ๆ การปรับตัวเพื่อเป็นคนร่วมสมัยในยุคดิจิทัลรวมถึง การปรับเปลี่ยนความคิดให้เท่าทันอย่างสร้างสรรค์ผสมผสานการยอมรับความแตกต่างของแต่ละบุคคลและความแตกต่างของวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายภายใต้แนวคิดนอกรอบอย่างสร้างสรรค์ ในฐานะคนไทยควรรักษาความเป็นตัวตนด้วยสติปัญญา ไม่เชื่อหรือเปลี่ยนแปลงอย่างไรเหตุผล การแสดงเอกลักษณ์ของตนเองในเชิงเพื่อพัฒนาต่อยอด และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในสังคมภายใต้ ความแตกต่างทางความคิดจากคนอื่น ๆ แต่ยังคงเหลือพื้นที่ของตนเองเพื่อใช้ชีวิตอย่างสร้างสรรค์ อย่างคนร่วมสมัยในยุคดิจิทัล

การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นเสมือนแหล่งความรู้ที่จะเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการ เพื่อใช้เป็นปัจจัยในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อันเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ จากสภาวะการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในมิติการใช้ชีวิต การเรียนรู้ ครอบครั้ว ตลอดจนภาวะเสี่ยงต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนถึงสังคมและความทันสมัยทั้งปวง ดังนั้นการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ ในการดำรงอยู่อย่างมีคุณภาพจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ และทักษะในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้มีความสามารถในการปรับตัว จึงจำเป็นต้อง พัฒนาทักษะการเรียนรู้และทักษะชีวิต

การเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมดิจิทัลในโลกปัจจุบันส่งผลกระทบต่อทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ประเทศสมาชิกอาเซียนจึงต้องเตรียมความพร้อมก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัล โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การเชื่อมต่อและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีให้แพร่หลาย อาเซียนได้เริ่มดำเนินงานกรอบความร่วมมือ เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านดิจิทัลสำหรับพลเมืองอาเซียน ตั้งแต่ปี 2564 ได้แก่ 1. การดำเนินงานให้ ประชากรทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางที่ยังไม่สามารถเข้าถึง เทคโนโลยีและไม่มี ความเชี่ยวชาญ เพื่อเป็นการลดช่องว่างทางดิจิทัล 2. การพัฒนาทักษะความเข้าใจ และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลแก่ประชากรอาเซียน ส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ทางไกลเพื่อลดช่องว่าง ทางการศึกษา การมีส่วนร่วมในเศรษฐกิจดิจิทัลผ่านอีคอมเมิร์ซและบริการทางการเงินดิจิทัล เชื่อมต่อ กับการบริการและข้อมูลของรัฐบาล การให้บริการสุขภาพทางไกลโดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลหรือด้อย โอกาส การใช้เทคโนโลยีเพื่อประเมินข้อมูลดิจิทัลอย่างมีวิจารณญาณ อำนวยความสะดวกในการใช้ เครื่องมือดิจิทัลอย่างปลอดภัย ต่อต้านภัยคุกคามทางออนไลน์และอาชญากรรมทางไซเบอร์ 3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านดิจิทัล โดยออกแบบเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ดิจิทัลที่เป็นมิตรกับผู้ใช้ ผลักดันการใช้ดิจิทัลให้ครอบคลุมการให้บริการแก่ประชากรทุกกลุ่ม ส่งเสริมให้ประชากรแบ่งปัน ความรู้ แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นได้ทั่วโลก ร่วมมือในโครงการริเริ่มระดับภูมิภาค เช่น การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการจัดการภัยพิบัติ การพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลที่เกี่ยวข้องกับการ ส่งเสริมนวัตกรรมและความเป็นผู้ประกอบการ ในส่วนการดำเนินงานภายใต้ประชาคมสังคมและ

วัฒนธรรมอาเซียน (ASCC) เพื่อพร้อมรองรับการเข้าสู่สังคมดิจิทัล เช่น ด้านสุขภาพ โดยดำเนินการตามประเด็นการพัฒนาด้านสุขภาพอาเซียน ปี 2564-2568 ด้วยการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลชีวภาพเสมือนของอาเซียน และพัฒนาระบบประสานงานในภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขของอาเซียน (APHECS) เพื่อรับมือกับโรคระบาดใหญ่ในระดับภูมิภาค ประกอบไปด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านวัฒนธรรมอาเซียนได้เปิดตัวโครงการส่งเสริมการถ่ายทอดเนื้อหาหมวดกทางวัฒนธรรมของอาเซียนในรูปแบบดิจิทัล การจัดทำกรจำลองภาพเสมือนจริงแหล่งมรดกโลกของอาเซียน 2. ด้านการศึกษา โดยให้การรับรองปริญญาอาเซียนว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลของระบบการศึกษาในอาเซียนในปี 2565 เพื่อมุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพเทคโนโลยีดิจิทัลด้านการเรียนการสอน ส่งเสริมระบบนิเวศการศึกษา รูปแบบดิจิทัลที่ปลอดภัย 3. ด้านการขจัดความยากจน ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาชนบทและขจัดความยากจน ปี 2564-2568 และการประชุมเชิงปฏิบัติการในการใช้ประโยชน์จากดิจิทัลและหมู่บ้านอัจฉริยะเพื่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจของหมู่บ้าน 4. ด้านการจัดการรับมือกับภัยพิบัติ โดยจัดทำรายงานการดำเนินงานของอาเซียนเพื่อมุ่งสู่ความสามารถในการอยู่ร่วมกับภัยพิบัติอย่างยั่งยืน เพื่อเสนอแนะนวัตกรรมทางเทคโนโลยีในการจัดการภัยพิบัติ มุ่งเน้นความสำคัญของการเพิ่มความรู้อด้านดิจิทัลเพื่อเสริมสร้างการตอบสนองกลไกและสร้างภูมิคุ้มกันเมื่อเกิดภัยพิบัติ และ 5. ด้านแรงงาน อาเซียนมีกลไกดำเนินงานตามปริญญาอาเซียนว่าด้วยการส่งเสริมแรงงานเพื่อการแข่งขัน การมีภูมิด้านทาน และความคล่องตัวสำหรับงานในอนาคต ซึ่งมุ่งมั่นในแนวทางการพัฒนาที่ให้นุขยเป็นศูนย์กลางโดยการเตรียมประชากรแรงงานอาเซียนให้มีความพร้อมสำหรับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

จากความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ทำให้เกิดการวางแผนวิเคราะห์ และอธิบายแผนและผลการปฏิบัติการอย่างเป็นระบบ มีมุมมองที่หลากหลายมีความพร้อมในการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นรวมถึงสามารถสะท้อนความคิดเห็นของตนเองได้และมีความเข้าใจตนเองพร้อมปรับตัวเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่เป็นกระบวนการของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสร้างหรือปรับเปลี่ยน กระบวนการแบบใหม่ โดยไม่ใช่เพียงแต่อาศัยเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว แต่ต้องอาศัยองค์ประกอบด้านต่าง ๆ เช่น วัฒนธรรมและประสบการณ์เพื่อตอบสนองความต้องการที่เปลี่ยนแปลงการปรับเปลี่ยนธุรกิจในยุคดิจิทัลคือการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ซึ่งมุ่งเน้นให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะปฏิบัติในหลักการของการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ได้เป็นอย่างดี ให้มีการคิดสร้างสรรค์ (Think Creativity) และมีการนำเอาสังคมสู่ยุคดิจิทัลมาสู่การปฏิบัติ (Implement Innovations) ที่ส่งผลต่อการพัฒนาให้มีคุณภาพต่อไป

คำถามการวิจัย

1. การเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ของประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับใด
2. ประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานี ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ แตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ของประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ของประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร

1.1 ประชากรในการทำวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 813,582 คน (ระบบสารสนเทศสนับสนุนงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม, 2566)

1.2 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 400 คน

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ 1. เพศ 2. อายุ 3. ระดับการศึกษา 4. อาชีพ 5. รายได้

ตัวแปรตาม คือ การเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ ได้แก่

1. ด้านทัศนคติ 2. ด้านความคาดหวัง 3. ด้านความสามารถทางด้านเทคโนโลยี

3. ขอบเขตด้านเนื้อหาและระยะเวลาที่ใช้ในงานวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาวิจัยเฉพาะแนวคิดการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ของประชาชนวัยทำงานที่ประกอบด้วย 1. ด้านทัศนคติ 2. ด้านความคาดหวัง 3. ด้านความสามารถ

ทางด้านเทคโนโลยี (ชนิสรา ผนังทอง, 2563) แนวคิดทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัล แนวคิดทฤษฎียุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่สำหรับอาเซียน แนวคิดขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบใหม่ (New Social Movement) และทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การเปลี่ยนแปลง หมายถึง การปรับแต่งหรือเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ให้แตกต่างจากเดิม ตัวอย่างเช่น การออกผลิตภัณฑ์ใหม่ การปรับโครงสร้างองค์กร หรือการขยายขอบเขตการดำเนินงาน เป็นต้น โดยการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาและมีผลกระทบหรือปฏิสัมพันธ์กับองค์การ เพียงแต่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอาจจะมีระดับของความรุนแรงที่ต่างกัน

สังคม หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันมีความสัมพันธ์กันพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีระเบียบกฎเกณฑ์และความเชื่อถือที่สำคัญ ร่วมกัน ตลอดจนมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกันเอง และระหว่างบุคคลกับกลุ่มสังคม

ยุคดิจิทัล หมายถึง การเปลี่ยนแปลงแนวความคิดและนำเทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นมา เพื่อช่วยให้ชีวิตของผู้คนสะดวกสบายยิ่งขึ้น และสนองความต้องการของมนุษย์ในแบบใหม่ ๆ อีกด้วย โดยเข้าถึง และใช้ในชีวิตประจำวันก็คือ โซเชียลมีเดีย (Social Media) โซเชียลมีเดีย นั้นมีลักษณะเป็นกลุ่มสังคมบนโลกออนไลน์ที่มีหน้าที่เป็นแหล่งสื่อสมัยใหม่ รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมที่องค์กรและบุคลากรทุกภาคส่วน ตลอดจนผู้บริหารไปจนถึงพนักงาน ตำแหน่งล่าสุดจะต้องมีส่วนร่วมในการปรับตัวไปสู่ยุค 4.0 นี้ด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อเพิ่มศักยภาพให้องค์กรสามารถแข่งขันในยุคที่มีการต่อสู้กันอย่างดุเดือดได้

วิถีชีวิตใหม่ หมายถึง การดำรงชีวิตแบบใหม่เพื่อให้ปรับตัวเข้ากับทุกยุคทุกสมัย เทคโนโลยีใหม่ มีการปรับแนวคิด วิสัยทัศน์ วิธีการจัดการ ตลอดจนพฤติกรรมที่เคยทำมาเป็นกิจวัตร เกิดการบ่ายนอกจากความคุ้นเคยอันเป็นปกติมาแต่เดิมในหลายมิติ ทั้งในด้านอาหาร การแต่งกาย การรักษาสุขภาพ การศึกษาเล่าเรียน การสื่อสาร การทำธุรกิจ ฯลฯ ซึ่งสิ่งใหม่เหล่านี้ได้กลายเป็นความปกติใหม่ ๆ จนในที่สุด เมื่อเวลาผ่านไปจนทำให้เกิดความคุ้นชินก็จะกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตปกติของผู้คนในสังคม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. องค์กรสามารถนำผลการวิจัยนี้ใช้เป็นแนวทางในการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ ให้เหมาะสมกับบุคลากรภายในองค์กรได้

2. องค์กรสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนกลยุทธ์ในการเปลี่ยนแปลงให้เข้าสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ได้

3. นักศึกษา นักวิจัย หรือผู้ที่สนใจทั่วไปสามารถนำผลการวิจัยที่ได้จากการวิจัยนี้ไปเป็นแนวทางในการศึกษาเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไปได้

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานี ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ของประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานี และ เพื่อเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ของประชาชนวัยทำงานในจังหวัด ปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัล
2. แนวคิดทฤษฎียุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่สำหรับอาเซียน
3. แนวคิดขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบใหม่ (New Social Movement)
4. ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม
5. บริบทจังหวัดปทุมธานี
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล (Digital Transformation)

การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล (Digital Transformation) เป็นกระบวนการที่เปลี่ยน แนวความคิดขององค์กร ตั้งแต่ระดับการทำงาน การจัดการ การตลาด การปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนใน องค์กร วัฒนธรรมองค์กร ไปจนถึงการส่งต่อคุณค่าของสินค้าและบริการโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (ภสุ เขียวสอาด, 2562) โดยเศรษฐพงศ์ มะลิสุวรรณ (2560) กล่าวว่า “Digital Transformation เป็นปรากฏการณ์ใหม่และไม่มีที่สิ้นสุด ไม่สามารถกำหนดจุดสิ้นสุดไว้ได้อย่างชัดเจน แต่สามารถมี ความชัดเจนขึ้นได้ หากมียุทธศาสตร์และแนวทางปฏิบัติเพื่อให้องค์กรก้าวไปข้างหน้า ซึ่งผู้บริหารควร ให้ความสำคัญระหนักถึงสิ่งนี้ การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในองค์กรจึงเป็นการเร่งกิจกรรม กระบวนการ ชีตความสามารถ และรูปแบบทางธุรกิจ เพื่อใช้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงของ เทคโนโลยีในการสร้างโอกาสให้ธุรกิจสร้างความสามารถทางการแข่งขันภายใต้สภาพแวดล้อม ด้านเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว”

เกษรา ัญญลักษณ์ภาคย์ (2560) กล่าวว่า “Digital Transformation เป็นกระแสใหม่ที่ เข้ามาเปลี่ยนแปลงและกระเทยวิถีชีวิตของผู้บริโภค รวมถึงวิธีการทำธุรกิจของผู้ประกอบการยุคใหม่ โดยกรอบของ Digital Transformation นั้นประกอบด้วยแกนกลาง 3 ด้าน คือ 1) Customer

Experience หรือประสบการณ์ของลูกค้านั้นจะเข้ามาอยู่ในรูปแบบดิจิทัลและออนไลน์เต็มตัว พฤติกรรมของผู้บริโภคยุคดิจิทัลล้วนมีประสบการณ์กับสินค้าและบริการผ่านช่องทางออนไลน์ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นหน้าจอ Smart Phone, คอมพิวเตอร์, แท็บเล็ต แม้แต่สินค้าอื่น ๆ ก็ต้องมีการปรับตัวให้มีการติดต่อสื่อสารกับผู้ใช้งาน และยังต้องพัฒนาประสบการณ์การใช้งานให้ดีขึ้นด้วยเห็นเทรนด์ของสินค้าหลายอย่างเช่นเครื่องใช้ไฟฟ้า แว่นตา รถยนต์ เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตมากขึ้นหรือที่เรียกว่า “Internet of Everything” ที่อุปกรณ์สิ่งของต่าง ๆ จะเชื่อมต่อในโลกอินเทอร์เน็ตกันมากขึ้น

2) Operational Process หรือกระบวนการดำเนินงานของธุรกิจ โดยมีก้าวหน้าของเทคโนโลยีเป็นฉนวนสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการบริหารจัดการธุรกิจเพื่อตอบสนองกับประสบการณ์ผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป ระบบงานที่เป็นดิจิทัลจะช่วยให้พนักงานและผู้บริหารทำงานจากที่ไหนเวลาไหนก็ได้ ซึ่งจะช่วยสร้างความยืดหยุ่นและตอบสนองเร็วขึ้นต่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริโภค นอกจากนั้นแล้วเทคโนโลยีอย่าง Cloud และ Big Data จะช่วยให้องค์กรมีข้อมูลที่ครบถ้วนและเชื่อมโยงกัน สามารถนำมาประมวลผลเพื่อพัฒนาสินค้าและบริการที่ตอบสนองต่อความต้องการที่แปรเปลี่ยนอย่างรวดเร็วของลูกค้าได้

3) Business Model หรือรูปแบบการทำธุรกิจ เห็นความเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ อุตสาหกรรม ตัวอย่างเช่น ด้านสื่อและบันเทิงที่เปลี่ยนจากการขายซีดีมาเป็นระบบสมัครสมาชิกออนไลน์มากขึ้น การแชร์ทรัพยากรร่วมกันอย่าง Uber, Grab หรือ Airbnb รวมถึงการให้บริการผ่าน App ต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการเฉพาะด้าน” ดังนั้น องค์กรธุรกิจจะต้องเข้าใจ 3 แกนหลักสำคัญสำหรับการทำ Digital Transformation เพื่อให้องค์กรสามารถปรับตัวรับกับความคาดหวังและความต้องการที่เปลี่ยนแปลงของผู้บริโภคต่อสินค้าและบริการรูปแบบใหม่ ๆ รวมถึงการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันในการดำเนินธุรกิจ

ต้นยรรูฐ ธนบัตรธรรมจारी (อ้างถึงในปรมินทร์ เยาว์ยืนยง, 2017) ได้ศึกษาและคิดทฤษฎีในการเปลี่ยนแปลงธุรกิจไปสู่ดิจิทัลหรือ Digital Transformation โดยได้คิดค้นโมเดลสำหรับการเปลี่ยนแปลงชื่อว่า “Digital Transformation Reference Model” ดังแสดงในรูปภาพ 2.1

“Digital Transformation Reference Model”

รูปภาพ 2.1 โมเดลการเปลี่ยนแปลงองค์กรสู่ยุคดิจิทัล โดยคุณต้นยรรูฐ

1. Vision & Mission statement เพื่อให้รู้วัตถุประสงค์ของการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ ด้วยการกำหนดวิสัยทัศน์ และพันธกิจ ควรนำเอาขนาดและสถานะขององค์กรมาร่วมด้วย รวมถึงควรมีหลักการวัดผลเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติ ทรัพยากรที่มีและจิตวิทยาขององค์กรมาเป็นปัจจัยในการกำหนด เพราะหากวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้เกิดว่ากำลังที่องค์กร หรือหน่วยงานจะทำได้ Vision Statement อาจจะเป็นจุดเริ่มต้น และจุดสุดท้ายของการทำ Transformation ในจุดเดียวกัน

2. Business service & Business objective คือ การระบุและคัดเลือกบริการที่จะเข้ากระบวนการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ด้านธุรกิจ โดยอาจแบ่งบริการออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ บริการใหม่ (New Service) บริการเดิมที่ต้องปรับปรุง (Optimized Services) และบริการที่ควรจะต้องยกเลิก (Retired Services) โดยจะต้องสอดคล้องกันกับวัตถุประสงค์ขององค์กรและ Mission Statement ด้วย ทั้งนี้บริการอาจเป็นได้ทั้งบริการภายในที่ใช้ภายในองค์กรหรือบริการภายนอกองค์กรเพื่อสนับสนุนการดำเนินธุรกิจ ข้อควรคำนึงของขั้นตอนนี้ คือ การกำหนดบริการที่ต้องการสร้างปรับเปลี่ยนหรือยกเลิกบริการ อาจพิจารณาจากเงื่อนไขเวลา ผลกระทบ และความเชื่อมโยงไปยังขั้นตอนอื่น ๆ

3. Digital Organization คือ การจัดการเชื่อมโยงระหว่าง Organization เดิม กับรูปแบบ Digital Organization เมื่อองค์กรตัดสินใจจะเดินเข้าสู่กระบวนการ Digital Transformation แล้ว องค์กรก็ควรที่จะปรับเปลี่ยนไปเป็น Digital Organization ด้วยเพราะ Hierarchy มีความสำคัญต่อความเร็วและความคล่องตัวเมื่อการปรับเปลี่ยนบริการใด ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สำหรับ Digital Organization ให้นิยามได้ว่าเป็นองค์กรที่ใช้ IT ได้อย่างเกิดประโยชน์ ทั้งในส่วน Internal Operation และ External Operation โดยเกิดความเร็ว แม่นยำและมีฐานข้อมูลที่พร้อมจะใช้ ประมวลผลได้เมื่อต้องการสิ่งที่สำคัญ คือ การปลูกฝังและสร้าง Digital Mindset ให้กับคนทั้งองค์กร

4. Business process as a service หรือการสร้างบริการที่ช่วยให้กระบวนการทางธุรกิจมีประสิทธิภาพมากขึ้น ด้วยการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์และกระบวนการทำงานให้เหมาะสมกับการดำเนินธุรกิจให้คล่องตัวและเต็มประสิทธิภาพ โดยนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อสนับสนุน เช่น Hybrid Cloud, IOT, Data Analytic Technology เป็นต้น ทั้งนี้จะต้องเชื่อมโยงกับ Skill Level, Competency, Adoption rate ของคนในองค์กรด้วย

5. Digital platform ที่รองรับกระบวนการ Digital Transformation ขององค์กรที่จะเอื้อให้ธุรกิจเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในมุมมองมิติต่าง ๆ เช่น มิติด้านการบริหารจัดการทรัพยากร มิติด้านคุณภาพของการบริการที่เหนือกว่าคู่แข่ง มิติด้านการเปลี่ยนถ่ายที่รวดเร็ว และมิติด้านการลงทุน เป็นต้น

นอกจากนี้ Brian Solis (2016) ได้ทำการศึกษาและอธิบายเกี่ยวกับสถานะขององค์กรที่เป็นดิจิทัลไว้ 6 ระยะ เพื่อให้ทราบถึงการแบ่งสถานะช่วงระยะว่าองค์กรอยู่ในช่วงใด ดังแสดงในรูปภาพ 2.2

รูปภาพ 2.2 สถานการณ์เปลี่ยนแปลงองค์กรสู่ยุคดิจิทัลขององค์กร

สถานะช่วงที่ 1 – ทำธุรกิจตามปกติ เป็นสถานะเน้นการทำงานตามปกติอาจมีการลงทุนด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเล็กน้อยเพื่อให้กระบวนการทำงานในปัจจุบันเดินไปอย่างมีประสิทธิภาพและธุรกิจสามารถดำเนินต่อไปได้ แต่ยังไม่มีความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงองค์กร และยังขาดความเชื่อมโยงระหว่างเทคโนโลยีกับภาพรวมของธุรกิจอยู่

สถานะช่วงที่ 2 – เริ่มตระหนักและเกิดความคิดริเริ่ม องค์กรเริ่มตระหนักถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงไปสู่องค์กรที่เป็นดิจิทัลมากขึ้น เนื่องจากเห็นการ Disrupt ในธุรกิจปัจจุบัน ในช่วงนี้องค์กรจะเริ่มเข้าสู่กระบวนการทดลองและเรียนรู้การใช้งานมากขึ้น แต่ในช่วงนี้องค์กรยังคงทำงานเป็นแบบ Silos อยู่ มีการแยกทำงานเป็นส่วน ๆ

สถานะช่วงที่ 3 – เริ่มเป็นระบบองค์กรเริ่มเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบ รวมถึงมีกลยุทธ์ที่เป็นรูปเป็นร่างมากขึ้น ผู้นำและผู้บริหารเริ่มมีบทบาทให้การสนับสนุนและผลักดันในการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น ซึ่งส่งผลต่อการเตรียมโครงสร้างองค์กรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

สถานะช่วงที่ 4 – พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง องค์กรยอมรับในการเปลี่ยนแปลง มีการวางแผนทรัพยากรอย่างชัดเจน และสำคัญเป้าหมายในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในองค์กรทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

สถานะช่วงที่ 5 – เปลี่ยนแปลงองค์กร ทุกคนภายในองค์กรมีทักษะของดิจิทัลและองค์กรมีการพัฒนาไอเดียใหม่ ๆ มีการลงทุนด้านดิจิทัลและพัฒนาารูปแบบธุรกิจตลอดเวลา

สถานะช่วงที่ 6 – องค์กรนวัตกรรม องค์กรหล่อหลอมไปด้วยวัฒนธรรมนวัตกรรมพร้อมสำหรับการเร่งพัฒนากระบวนการทำงาน การลงทุน เพื่อเข้าสู่การเติบโตและการแข่งขันใหม่ ๆ ได้อย่างเต็มที่ทำให้เกิดความยั่งยืนของในการพัฒนาองค์กร

ใน Digital transformation องค์กรควรประเมินสถานะขององค์กรเพื่อให้ทราบถึง “ความพร้อมทางดิจิทัล หรือ Digital Readiness” เพื่อช่วยให้องค์กรเข้าใจถึง “ความสามารถทางดิจิทัล

หรือ Digital Capabilities” ที่สำคัญที่เป็นจุดได้เปรียบ หรือเป็นจุดอ่อนที่ต้องเร่งพัฒนาให้สามารถสู้กับคู่แข่งได้ (ธนพงศ์พรรณ ธัญญรัตน์, 2564)

สังคมไทยก็เหมือนกับสังคมมนุษย์ทั้งหลายในโลกที่ไม่หยุดอยู่นิ่ง ๆ หากมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับสังคมอื่น ๆ ในระดับเดียวกันแล้ว ก็อาจกล่าวได้ว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจนคนส่วนใหญ่ในสังคมปรับตัว ในการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีแต่อย่างไร แต่ในปัจจุบันสังคมเปลี่ยนมาเป็นสังคมอุตสาหกรรมที่มุ่งหวังผลิตสิ่งต่าง ๆ เพื่อส่งออกไปขายนอกประเทศ การผลิตผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งแต่เดิมผลิตเพื่อเลี้ยงตัวเองด้วยเทคโนโลยีง่าย ๆ แบบดั้งเดิม ก็เปลี่ยนมาเป็นการผลิตเป็นจำนวนมากโดยอาศัยเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าทันสมัยเข้ามาช่วย มีการลงทุนและการใช้ที่ดินอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการใช้ที่ดินก็มีการขยายเขตการเพาะปลูกพืชพันธุ์นานาชนิดไปตามบริเวณต่าง ๆ โดยเฉพาะที่ดอนและที่ตามป่าเขา ก่อให้เกิดการรุกร้าป่าสงวน และการทำลายสภาพแวดล้อมอย่างกว้างขวางการผลิตแบบ ที่เป็นแบบเกษตรอุตสาหกรรมที่ชาวบ้านธรรมดาทั่วไปซึ่งไม่มีศักยภาพทั้งใน ด้านเงินทุน กำลังคน และเทคโนโลยีจะทำได้ จึงเป็นเรื่องของบุคคลร่ำรวยที่เป็นนายทุน

สิ่งที่ควบคู่กันไปกับการเกษตรอุตสาหกรรมคือการขยายตัวทางอุตสาหกรรม ทำให้เกิดย่านอุตสาหกรรมและย่านพาณิชยกรรมขึ้นตามเมืองต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมากมาย เหล่านี้ล้วนมีผลทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้คนในท้องถิ่นต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา มีทั้งการย้ายจากถิ่นหนึ่งไปอีกถิ่นหนึ่ง เช่น ในภาคอีสานไปอยู่ทางภาคกลางและภาคใต้ เป็นต้น กับการย้ายจากท้องถิ่นในชนบทเข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมหรือทำงานเป็น กรรมกรในเมืองซึ่งการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานดังกล่าวนี้มีผลกระทบทางสังคมและ วัฒนธรรมของผู้คนที่อยู่ในชนบทและในเมืองเป็นอย่างมาก ในสังคมชนบทนั้นแต่เดิมอยู่กันอย่างเรียบง่ายในกรอบของประเพณีที่มีจารีตและขนบธรรมเนียมท้องถิ่นคอยควบคุมให้ผู้คนอยู่กันอย่างสงบสุข ปัจจุบันเมื่อคนรุ่นหนุ่มสาวย้ายออกไปทำงานที่อื่นโดยเฉพาะผู้ที่เป็นหัวหน้าครอบครัวขาดหายไปเป็นเวลาหลาย ๆ เดือน ทำให้สภาพครอบครัวขาดความสมบูรณ์ เด็กไม่มีความอบอุ่น ในขณะที่คนรุ่นใหม่ก็หมดความเชื่อถือในความรู้ความสามารถต่อการเป็นผู้นำของคนรุ่นก่อนเพราะตนได้เล่าเรียนความรู้ใหม่ ๆ จากในเมืองมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้พร้อมกันนั้นก็รับเอาความทันสมัยหลาย ๆ อย่างมาจากภายนอก จึงทำให้หมดความเลื่อมใสและเชื่อถือในสิ่งที่เป็จารีตและประเพณีของท้องถิ่นที่เคยมีบทบาทในการสร้างและควบคุมความสัมพันธ์ทางสังคมความขัดแย้งจึงเกิดขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะในบางแห่งที่มีกลุ่มชนกลุ่มใหม่เข้าไปขยายที่ทำกินและตั้งถิ่นฐาน จนทำให้เกิดลักษณะบ้านแบบใหม่ ๆ เช่น บ้านจัดสรร เกือบจะทำให้ความเป็นสังคมท้องถิ่นแต่เดิมล่มสลายลงไปกว่าได้ ทั้งนี้เพราะคนในท้องถิ่นปรับตัวไม่ทัน ความเรียบง่ายและการอยู่ร่วมกันที่ไม่มีความแตกต่างในเรื่องของชนชั้นก็หมดไป สังคมใหม่ที่เกิดขึ้นในทุกวันนี้เป็นสังคมที่ซับซ้อนแบบมีชนชั้น และความรู้สึกรู้สึกในเรื่องการเป็นปัจเจกบุคคลก็มีปรากฏทั่วไปในชนบท

ส่วนในสังคมเมืองนั้นภาวะความแออัดเพิ่มขึ้นจนยากแก่การควบคุมความเป็นสังคมเปิดที่ทำให้ติดต่อกับภายนอกได้อย่างสะดวกสบายนั้น เป็นผลให้คนได้แต่รับอิทธิพลวัฒนธรรมที่หลากหลายจากภายนอกเข้ามา โดยไม่มีความรู้ความเข้าใจว่าสิ่งที่รับเข้ามานั้นเหมาะสมหรือไม่กับบ้านเมืองของตนเข้ากันได้กับสิ่งที่มีมาแต่เดิมเพียงใด เมื่อไม่มีการกลั่นกรองความขัดแย้งก็เกิดขึ้นการยึดมั่นถือมั่นในลักษณะการปกครองแบบประชาธิปไตยที่หยุดนิ่งอย่างเป็นทางการ อุดมคติที่ดี นโยบายทางเศรษฐกิจทุนนิยมแบบเสรีที่เป็นการส่งออกของรัฐบาลที่ดี ล้วนเป็นสิ่งที่ชักจูงคนในสังคมรุ่นใหม่ให้หันไปเห็นความสำคัญทางวัตถุและ ความเป็นปัจเจกบุคคลตลอดเวลา ทำให้สังคมมีความซับซ้อนทางเศรษฐกิจและสังคมเพิ่มขึ้นจนยากแก่การควบคุมเกิด กลุ่มอาชีพกลุ่มผลประโยชน์ที่หลากหลายจนเป็นชนชั้นที่มีความแตกต่างกันมากมาย โดยเฉพาะช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน จนกล่าวได้ว่าปัจจุบันผู้มีอำนาจทางเศรษฐกิจเท่านั้นที่มีอิทธิพลในเรื่อง การเมืองการปกครองของประเทศ และการรักษาผลประโยชน์ส่วนตัวที่ดี หรือผลประโยชน์ของแต่ละกลุ่มแต่ละเหล่าที่ดี มีผลนำไปสู่การละเมิดกฎหมายอยู่เนืองๆ

การเน้นในเรื่องอุตสาหกรรมทำให้เมืองมีประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว อันเนื่องมาจากการเคลื่อนย้ายของประชากรจากภายนอกเข้ามา โดยเฉพาะการเคลื่อนย้ายของพวกชาวนาในชนบทที่เข้ามาเป็นกรรมกรตามโรงงาน อุตสาหกรรม กรรมกรทำงานก่อสร้าง ตลอดจนคนงานลูกจ้างด้านบริการต่าง ๆ ทำให้เกิดปัญหาทางสังคมอย่างมากมาย อย่างเช่น ปัญหาชุมชนแออัด แหล่งเสื่อมโทรม ปัญหาเรื่องการลักขโมย ปล้นจี้ ซึ่งรวมไปถึงปัญหาทางโสเภณีและการว่างงานด้วย สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้นำมาสู่ปัญหาของความไม่มั่นคงภายในที่เป็นส่วนรวม ถ้ามองให้กว้างกว่าเมืองออกไปถึงบริเวณชานเมืองรอบนอกที่แต่เดิมเป็นชนบท ก็ จะพบว่าหลาย ๆ แห่งที่เดิยวที เปลี่ยนแปลงจากสังคมชาวนามาเป็นสังคมกรรมกร เพราะผู้ที่ เป็นชาวนาแต่ก่อนเคยมีที่ดินทำการเพาะปลูกด้วยตนเองนั้น เป็นจำนวนมากที่ขายที่ดินให้กับนายทุนเพื่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรม หรือไม่ก็เพื่อทำการเพาะปลูกพืชไร่ในลักษณะที่เป็นเกษตรอุตสาหกรรม จึงต้องเปลี่ยนสภาพและฐานะตนเองเป็นกรรมกรรับจ้างทำงานให้กับกิจการทางอุตสาหกรรมเหล่านั้น นับเป็นการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตจากรูปแบบหนึ่งมาสู่อีกรูปแบบหนึ่งที่แตกต่างไปจากเดิม ซึ่งการปรับตัวเองเข้าสู่วิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบใหม่นี้ไม่ใช่ของง่ายผู้ที่ประสบความสำเร็จล้มเหลวอาจกลายเป็นคนยากจนที่มีความเสื่อมทางด้านจิตใจ

สรุปเป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมในสังคมไทย โดยทั่วไปในขณะนี้ ก็อาจกล่าวได้ว่าการเปลี่ยนแปลงจากสังคม และการสร้างดุลยภาพระหว่างความต้องการทางวัตถุกับทางจิตใจ ที่มีผลทำให้ผู้คนต้องพึ่งพากันเองและร่วมมือกันอนุรักษ์ทรัพยากรและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ มาเป็นสังคมสมัยใหม่ที่มีแต่ความต้องการทางวัตถุและการเป็นปัจเจกบุคคล แล้วสร้างค่านิยมทางวัฒนธรรมที่เน้นการควบคุมจักรวาลแทน ผลที่เห็นในปัจจุบันก็คือ การใช้เทคโนโลยีทางวิทยาศาสตร์เพื่อการผลิตผลิตผลทางเศรษฐกิจจนเกินความจำเป็น ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ได้ดำรงอยู่อย่างราบรื่นนั้นหมดสิ้นไปโดยไม่จำเป็น

ความหมายของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

ราชบัณฑิตยสถาน (2563) อธิบายว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคม หมายถึง การที่ระบบสังคม กระบวนการ แบบอย่างหรือรูปแบบทางสังคม เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี ระบบครอบครัว ระบบการปกครอง ได้เปลี่ยนแปลงไป ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงใดก็ตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคมนี้อาจจะเป็นไปในทางก้าวหน้าหรือถดถอย เป็นไปได้อย่างถาวรหรือชั่วคราว โดยวางแผนให้เป็นไปหรือ เป็นไปเอง และที่เป็นประโยชน์หรือให้โทษก็ได้ทั้งสิ้น

พัทยา สายหู (2562) อธิบายว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เป็นการเปลี่ยนแปลงของระบบความสัมพันธ์ของคนที่อยู่ด้วยกัน อันเป็นผลมาจากระเบียบที่กำหนดการกระทำและความสัมพันธ์ของคน เช่น สิทธิและหน้าที่ ขนบธรรมเนียมประเพณี บทบาทและสถานภาพมีการเปลี่ยนแปลง

สนิท สมัครการ (2563) อธิบายว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่มีผลทำให้ความสัมพันธ์ทางสังคมเกิดความแตกต่างกันขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งแล้วการเปลี่ยนแปลงนั้นไม่ว่าจะเล็กน้อย หรือใหญ่โตเพียงไรก็ตามย่อมถือได้ว่าเป็นเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้ทั้งสิ้น

โดยสรุป การเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Social change) หมายถึง ความแตกต่างที่เกิดขึ้นในสังคมระหว่างช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ทั้งระดับจุลภาคและระดับมหภาค ซึ่งอาจเป็นผลดีหรือผลเสียก็ได้

1. สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม นักสังคมวิทยาและนักมนุษยวิทยา ต่างมีความเห็นพร้อมกันถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมว่ามี 5 สาเหตุดังนี้

1.1. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพและประชากร (The Physical Environment and Population) ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เช่น แผ่นดินไหว น้ำท่วม ความแห้งแล้ง เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สังคมเกิดการเสียระเบียบของสังคม (Disorganization) และความสัมพันธ์ของคนในสังคมที่มีต่อกันถูกเปลี่ยนไป เช่น สมาชิกในครอบครัวต้องแยกจากกัน เพราะการเสียชีวิต และการพลัดพรากจากกัน เป็นต้น

2. เทคโนโลยี (Technology) เมื่อมีสิ่งใหม่ที่ทันสมัยเกิดขึ้นในสังคมไม่ว่าจะเป็นการคิดค้นได้เองหรือการรับเอามาใช้ สังคมย่อมได้รับผลกระทบและมีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งอาจเป็นระดับกลุ่มหรือระดับโครงสร้างสังคมขึ้นอยู่กับว่าคนในสังคมได้รับผลประโยชน์จากเทคโนโลยีนั้นมากหรือน้อย เพราะเทคโนโลยีทำให้มนุษย์ต้องเปลี่ยนพฤติกรรมในการกระทำต่อกิจกรรมที่นำเอาเทคโนโลยีมาใช้ บางสิ่งต้องสร้างระเบียบในการทำงานใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับการทำงานของเทคโนโลยี แต่เทคโนโลยีบางอย่างอาจทำให้มนุษย์ต้องทำงานมากขึ้นและเร็วขึ้นจนต้องทำให้ความสัมพันธ์ที่มีต่อครอบครัวและคนอื่น ๆ ในชีวิตประจำวันมีการเปลี่ยนแปลงไป แต่ขณะเดียวกันเมื่อมีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ อาจทำให้เกิดความล่าช้าทางวัฒนธรรม (Cultural Lag) ซึ่งเป็นช่องว่างระหว่างสิ่งเก่ากับสิ่งใหม่ ที่ปรับตัวในอัตราที่ไม่เท่ากันจนเกิดเป็นความเหลื่อมล้ำระหว่างกันและเป็นปัญหาสังคมตามมา

2.1. วัฒนธรรมอวัตถุ (Nonmaterial culture) นักสังคมวิทยา มองว่า วัฒนธรรมที่เป็นอวัตถุเป็นสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุตามมา สิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นมาทั้งหลายเกิดมาจากคตินิยม (Ideology) ที่ถ่ายทอดออกมาสู่วัฒนธรรมที่เป็นวัตถุ หากความคิดเห็น ความเชื่อ และวิธีการคิดของคนในสังคมต้องเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมเพื่อให้เกิดความอยู่รอด การเปลี่ยนแปลงภายในสังคมก็จะเกิดขึ้นตามมา

2.2 กระบวนการทางวัฒนธรรม (Cultural Processes) เมื่อเกิดการค้นพบ (Discovery) และมีการประดิษฐ์ (Invention) จนเกิดเป็นนวัตกรรม (Innovation) ขึ้นในสังคม การเคลื่อนไหวทางสังคม (Social Movement) ทำให้เกิดการแพร่กระจายของวัฒนธรรม (Cultural diffusion) จากคนกลุ่มหนึ่งหรือสังคมหนึ่ง ไปสู่คนกลุ่มอื่นหรือสังคมอื่น สังคมที่รับเอานวัตกรรมไว้ใช้ก็จะเกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมเกิดขึ้น

2.3 การพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Economic Development) ทำให้เกิดความทันสมัย (Modernization) เพราะมีการเปลี่ยนแปลงการผลิตตามแบบดั้งเดิมในยุคสังคมเกษตรกรรม (Preindustrial Society) ไปสู่การผลิตแบบอุตสาหกรรมและแบบเมืองทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ ความเป็นอุตสาหกรรม (Industrialization) ที่เปลี่ยนระบบการผลิตจากการใช้แรงงานมนุษย์ไปสู่การใช้แรงงานจากเครื่องจักรกล ใช้ระบบการทำงานแบบอุตสาหกรรม บริเวณที่มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นอุตสาหกรรม เกิดความเป็นเมือง (Urbanization) เพราะมีการอพยพแรงงานจากชนบทเข้ามาทำงานในภาคอุตสาหกรรม การทำงานในกิจกรรมต่าง ๆ เปลี่ยนรูปแบบไปสู่ ความเป็นระบบราชการ (Bureaucratization) เกิดเป็นองค์กรขนาดใหญ่ที่มีการจัดการที่เป็นทางการ

2. รูปแบบการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นนั้นมีสาเหตุที่สำคัญมาจากการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปตามธรรมชาติประการหนึ่ง กับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากมนุษย์เป็นผู้กระทำอีกประการหนึ่ง แต่ในกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงสามารถทำให้เกิดรูปแบบของการเปลี่ยนแปลง 2 แบบ ดังนี้

2.1 การเปลี่ยนแปลงแบบเส้นตรง เป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่กล่าวว่า ทุกสังคมจะมีวิวัฒนาการแบบเดียวกันตลอด โดยเปลี่ยนแปลงจากสังคมที่มีความเจริญของอารยธรรมขั้นต่ำไปสู่สังคมที่มีความเจริญของอารยธรรมระดับสูงขึ้นไป นักวิชาการที่เสนอรูปแบบของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมแบบเส้นตรงได้แก่ ออกุสต์ กองต์ เลวิส เฮนรี มอร์แกน และคาร์ล มาร์กซ์ เป็นต้น

2.2 การเปลี่ยนแปลงแบบวัฏจักร เป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ไม่มีความสม่ำเสมอ สังคมจะมีจุดเริ่มต้น จากนั้นจะค่อย ๆ เจริญก้าวหน้าขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงที่สุดก็จะเสื่อมสลายไป คล้ายกับความเจริญของมนุษย์ที่เริ่มจากเด็กทารก เติบโตเป็นวัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ วัยชรา และในที่สุดก็ตายจากไป หรือหากเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงเป็นเวลาในวันหนึ่ง ๆ คือ เริ่มจากเช้ามีด สว่าง และมีด แล้วค่อย ๆ กลับมาเข้าใหม่ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงแบบนี้เมื่อสังคมมีความเจริญถึงจุดสูงสุดแล้ว

ก็จะค่อย ๆ เสื่อมสลายลง โดยไม่ได้สูญหายไปแต่จะมีการปรับปรุงและเจริญขึ้นมาใหม่ เช่น สังคมของกรีก อียิปต์ จีน อินเดีย เป็นต้น

3. สังคมในอนาคต

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมทำให้ทุกสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมสมัยใหม่ที่มีการพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง ยุคปัจจุบันมีหลายประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคมจากสังคมเกษตรกรรมไปสู่สังคมอุตสาหกรรม แต่บางประเทศกำลังมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมยุคใหม่ที่เรียกว่า สังคมภายหลังยุคสังคมอุตสาหกรรม (Postindustrial Society) ซึ่งจะมีความแตกต่างจากสังคมอุตสาหกรรม ดังนี้ (Daniel Bell, 1993)

3.1 ระบบเศรษฐกิจ เป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ให้ความสำคัญต่อการบริการ (Service) มากกว่าสินค้า (Goods)

3.2 แรงงานในการผลิตใช้ระบบคอมพิวเตอร์ (Computer) ควบคุมการทำงานแทนการใช้เครื่องจักรกล (Machine)

3.3 สถานภาพของแรงงานระดับผู้ใช้แรงงาน หรือแรงงานชั้นต่ำ (Blue - Collar) มีจำนวนลดลง แต่แรงงานระดับบริหารงาน หรือแรงงานชั้นกลาง (White-Collar) สถานภาพของแรงงานระดับผู้ใช้แรงงาน หรือแรงงานชั้นต่ำ (Blue - Collar) มีจำนวนลดลง แต่แรงงานระดับบริหารงาน หรือแรงงานชั้นกลางจะมีมากขึ้น

3.4 การแก้ไขปัญหาสังคมของสังคมภายหลังยุคสังคมอุตสาหกรรมต้องใช้เทคนิคระดับสูง เพราะคนในสังคมมีความรู้และความสามารถมากขึ้น

3.5 รัฐบาลเข้ามามีบทบาทในการบริหารและการจัดการในกิจการต่าง ๆ แทนเอกชนมากขึ้น โดยเฉพาะกิจการที่เป็นของสาธารณะจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ประชาชนส่วนใหญ่จะทำงานให้กับภาครัฐบาลในทุก ๆ กิจกรรม

อย่างไรก็ตามแนวความคิดของลักษณะของสังคมภายหลังยุคสังคมอุตสาหกรรมยังไม่สามารถที่จะสรุปได้ เพราะการเปลี่ยนแปลงในอนาคตขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมบางอย่างมนุษย์ยังไม่สามารถควบคุมได้ เช่น แผ่นดินไหว และวาทภัยต่าง ๆ

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นทั้งแบบรวดเร็วหรือแบบค่อยเป็นค่อยไปมีผลกระทบต่อมนุษย์เสมอ แต่อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากธรรมชาติหรือมนุษย์สร้างขึ้น มนุษย์จะต้องเข้าไปทำการแก้ไขเสมอ เพราะยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมใด ๆ ที่มนุษย์พึงพอใจอย่างสมบูรณ์แบบ

ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมสู่ยุคดิจิทัล

ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สามารถจำแนกและแบ่งกลุ่มได้ดังนี้

1. ทฤษฎีวิวัฒนาการ (Evolutionary theory) เป็นแนวความคิดที่ได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีวิวัฒนาการทางชีวภาพของชาร์ลส์ ดาร์วิน (Charles Darwin) โดยนักสังคมวิทยาในกลุ่มทฤษฎีวิวัฒนาการเสนอว่า การเปลี่ยนแปลงของสังคมเป็นกระบวนการที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นขั้นตอนตามลำดับ โดยมีการเปลี่ยนแปลงจากขั้นหนึ่งไปสู่อีกขั้นหนึ่งในลักษณะที่มีการพัฒนาและก้าวหน้ากว่าขั้นที่ผ่านมา มีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมที่มีรูปแบบเรียบง่ายไปสู่รูปแบบที่สลับซับซ้อนมากขึ้น และมีความเจริญก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ จนเกิดเป็นสังคมที่มีความสมบูรณ์ ตัวอย่างของนักสังคมวิทยาที่สร้างทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมโดยใช้แนวความคิดวิวัฒนาการ มีดังนี้

ออกุสต์ กองต์ (Auguste Comte) เสนอว่า สังคมมนุษย์มีพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ (Knowledge) ผ่าน 3 ขั้นตอน ตามลำดับ คือ จากขั้นเทววิทยา (Theological stage) ไปสู่ขั้นอภิปรัชญา (Metaphysical stage) และไปสู่ขั้นวิทยาศาสตร์ (Positivist stage)

ลิวอิส เฮนรี มอร์แกน (Lewis Henry Morgan) เสนอว่า สังคมจะมีขั้นของการพัฒนา 3 ขั้นคือ จากสังคมคนป่า (Savage) ไปสู่สังคมอนารยชน (Barbarian) และไปสู่สังคมอารยธรรม (Civilized)

เฮอริเบิร์ต สเปนเซอร์ (Herbert Spencer) เสนอว่า วิวัฒนาการของสังคมมนุษย์เป็นแบบสายเดียว (Unilinear) ที่ทุกสิ่งทุกอย่างในจักรวาลมีจุดกำเนิดมาจากแหล่งเดียวกันด้วยและมารวมตัวกันด้วยกระบวนการสังเคราะห์ (Synthesis) ทำให้เกิดพัฒนาการที่ก้าวหน้าขึ้นและซับซ้อนมากขึ้น การพัฒนาของสังคมจะมีวิวัฒนาการเป็นไปตามกฎของธรรมชาติ กล่าวคือ มนุษย์ที่มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมใหม่ ๆ ได้เป็นอย่างดีจะมีชีวิตอยู่รอดตลอดไป และนำไปสู่การพัฒนาที่ดีขึ้นต่อไป

เฟอร์ดินานด์ ทอยนีย์ (Ferdinand Tonnies) เสนอว่า สังคมจะมีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมแบบ Gemeinschaft ไปสู่สังคมแบบ Gesellschaft

โรเบิร์ต เรดฟิลด์ (Robert Redfield) เสนอว่า การเปลี่ยนแปลงของสังคมจะเริ่มจากสภาพของสังคมชาวบ้าน (Folk) เปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมแบบเมือง (Urban)

ต่อมาแนวความคิดในการสร้างทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมแบบสายเดียว (Unilinear) ที่เสนอว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมต้องเปลี่ยนผ่านแต่ละขั้นที่กำหนดไว้ ได้รับการโต้แย้งว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคม น่าจะมีวิวัฒนาการแบบหลายสาย (Multilinear) เพราะแต่ละสังคมมีจุดกำเนิดที่แตกต่างกัน มีรูปแบบของสังคมที่แตกต่างกัน หรือแม้ว่าสังคมที่มีรูปแบบที่เหมือนกันแต่อาจจะมีสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างกันก็เป็นได้

2. ทฤษฎีความขัดแย้ง (Conflict Theory) เป็นแนวความคิดที่มีข้อสมมุติฐานที่ว่า พฤติกรรมของสังคมสามารถเข้าใจได้จากความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่าง ๆ และบุคคลต่าง ๆ เพราะการแข่งขันกันในการเป็นเจ้าของทรัพยากรที่มีค่าและหายาก มีนักสังคมวิทยาหลายท่านที่ใช้ทฤษฎี

ความขัดแย้งอธิบายการเปลี่ยนแปลงทางสังคม แต่ในที่นี้จะเสนอแนวความคิดของนักทฤษฎีความขัดแย้งที่สำคัญ 3 ท่าน ดังนี้

คาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx) มีความเชื่อว่า การเปลี่ยนแปลงของทุก ๆ สังคม จะมีขั้นตอนของการพัฒนาทางประวัติศาสตร์ 5 ขั้นโดยแต่ละขั้นจะมีวิธีการผลิต (Mode of Production) ที่เกิดจากความสัมพันธ์ของ อำนาจของการผลิต (Forces of Production) ซึ่งได้แก่ การจัดการด้านแรงงาน ที่ดิน ทุน และเทคโนโลยี กับ ความสัมพันธ์ทางสังคมของการผลิต (Social Relation of Production) ซึ่งได้แก่ เจ้าของปัจจัยการผลิต และคนงานที่ทำหน้าที่ผลิต แต่ในระบบการผลิตแต่ละระบบจะมีความขัดแย้งระหว่างชนชั้นผู้เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตกับผู้ใช้แรงงาน ในการผลิต ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ที่เป็นโครงสร้างส่วนล่างของสังคม (Substructure) และเมื่อโครงสร้างส่วนล่างมีการเปลี่ยนแปลงจะมีผลทำให้เกิดการผันแปรและเปลี่ยนแปลงต่อโครงสร้างส่วนบนของสังคม (Superstructure) ซึ่งเป็นสถาบันทางสังคม เช่น รัฐบาล ครอบครัว การศึกษา ศาสนา และรวมถึงค่านิยม ทัศนคติ และบรรทัดฐานของสังคม ลำดับขั้นของการพัฒนาทางประวัติศาสตร์ของมาร์กซ์ มีดังนี้

- ขั้นสังคมแบบคอมมิวนิสต์ดั้งเดิม (Primitive Communism) กรรมสิทธิ์ในปัจจัยการผลิตเป็นของเผ่า (Tribal Ownership) ต่อมาเผ่าต่าง ๆ ได้รวมตัวกันเป็นเมืองและรัฐ ทำให้กรรมสิทธิ์ในปัจจัยการผลิตเปลี่ยนไปเป็นของรัฐแทน

- ขั้นสังคมแบบโบราณ (Ancient Communal) กรรมสิทธิ์ในปัจจัยการผลิตเป็นของรัฐ (State Ownership) สมาชิกในสังคมได้รับกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนตัวที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ซึ่งได้แก่ เครื่องใช้ส่วนตัว และทาส ดังนั้นทาส (Slavery) จึงเป็นกำลังสำคัญในการระบบการผลิตทั้งหมด และต่อมาระบบการผลิตได้เกิดความขัดแย้งระหว่างเจ้าของทาสและทาส

- ขั้นสังคมแบบศักดินา (Feudalism) กรรมสิทธิ์ในปัจจัยการผลิตเป็นของขุนนาง คือที่ดิน โดยมีทาสเป็นแรงงานในการผลิต

- ขั้นสังคมแบบทุนนิยม (Capitalism) กรรมสิทธิ์ในปัจจัยการผลิตเป็นของนายทุน คือที่ดิน ทุน แรงงาน และเครื่องจักร โดยมีผู้ใช้แรงงานเป็นผู้ผลิต

- ขั้นสังคมแบบคอมมิวนิสต์ (Communism) กรรมสิทธิ์ในปัจจัยการผลิตเป็นของทุกคน ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน ไม่มีใครเอาเปรียบซึ่งกันและกัน

ตามแนวความคิดของมาร์กซ์ ลำดับขั้นของการนำไปสู่การปฏิวัติของชนชั้นล่างของสังคมเกิดจาก กระบวนการดังต่อไปนี้

- มีความต้องการในการผลิต
- เกิดการแบ่งแยกแรงงาน
- มีการสะสมและพัฒนาทรัพย์สินส่วนบุคคล

- ความไม่เท่าเทียมทางสังคมมีมากขึ้น
- เกิดการต่อสู้ระหว่างชนชั้นในสังคม
- เกิดตัวแทนทางการเมืองเพื่อทำการรักษาผลประโยชน์ของแต่ละชนชั้น
- เกิดการปฏิวัติ

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมตามแนวความคิดของมาร์กซ์ เป็นการต่อสู้ระหว่างชนชั้นในสังคม โดยใช้แนวความคิดวิชาวิธี (Dialectical) ที่เริ่มจาก การกระทำ (Thesis) ซึ่งเป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการกระทำ (Antithesis) และเกิดการกระทำแบบใหม่ (Synthesis) ตามมา

3. ทฤษฎีโครงสร้าง - หน้าที่ (Structural - Functional Theory) แนวความคิดในการพัฒนาทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่เป็นผลมาจากการนำเอาแนวความคิดทางด้านชีววิทยามาใช้ โดยอุปมาว่าโครงสร้างของสังคมเป็นเสมือนร่างกายที่ประกอบไปด้วยเซลล์ต่าง ๆ และมองว่า หน้าที่ของสังคมก็คือ การทำหน้าที่ของอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย โดยแต่ละส่วนจะช่วยเหลือและเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เพื่อให้ระบบทั้งระบบมีชีวิตดำรงอยู่ได้

โรเบิร์ต เค. เมอร์ตัน (Robert K. Merton) ได้จำแนกหน้าที่ทางสังคมเป็น 2 ประเภทคือ หน้าที่หลัก (Manifest) หน้าที่รอง (Latent) หน้าที่ที่ไม่พึงปรารถนา (Dysfunctional) หน้าที่ของบางโครงสร้างของสังคมอาจมีประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ แต่ขณะเดียวกันคนบางส่วนอาจได้รับประโยชน์เพียงน้อยนิดหรืออาจไม่ได้รับประโยชน์เลย ซึ่งรวมไปถึงอาจจะมีคนบางกลุ่มหรือบางส่วนของสังคมได้รับผลเสียจากทำงานของโครงสร้างของสังคมนั้นก็ได้อีก

อีมิล เดอร์ไคม์ (Emile Durkheim) มีแนวความคิดว่า หน้าที่ของสังคมคือ ส่วนที่สนับสนุนให้สังคมสามารถดำรงอยู่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ เอ.อาร์ แรดคลิฟฟ์ บราวน์ (A.R. Radcliffe - Brown) กับ โบรนิสลาฟ มาลินอฟสกี (Bronislaw Malinowski) ที่มองว่า หน้าที่ทางสังคม เป็นส่วนสนับสนุนให้โครงสร้างสังคมคงอยู่อย่างต่อเนื่อง เพราะสังคมมีกระบวนการทางสังคมที่ทำให้สังคมเกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เช่น บรรทัดฐาน ค่านิยม ความเชื่อ วัฒนธรรม และประเพณี เป็นต้น

ทาลคอตต์ พาร์สัน (Talcott Parsons) มีแนวความคิดว่า สังคมเป็นระบบหนึ่งที่มีส่วนต่าง ๆ (Part) มีความสัมพันธ์และสนับสนุนซึ่งกันและกัน ความสัมพันธ์ที่คงที่ของแต่ละส่วนจะเป็นปัจจัยทำให้ระบบสังคมเกิดความสมดุล (Equilibrium) ส่วนในด้านการเปลี่ยนแปลงทางสังคม พาร์สันเสนอว่าเกิดจากความสมดุลย์ถูกทำลายลง เพราะองค์ประกอบของสังคมคือ บุคลิกภาพ (Personality) อินทรีย์ (Organism) และวัฒนธรรม (Culture) เกิดความแตกกร้าว โดยมีสาเหตุมาจากทั้งสาเหตุภายนอกในระบบสังคม เช่น การเกิดสงคราม การแพร่กระจายของวัฒนธรรม เป็นต้น และสาเหตุจากภายในระบบสังคม ที่เกิดจากความตึงเครียด (Strain) เพราะความสัมพันธ์ของโครงสร้างบางหน่วย (Unit) หรือหลาย ๆ หน่วย ทำงานไม่ประสานกัน เช่น การเปลี่ยนแปลงทางประชากร การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เมื่อส่วนใดส่วนหนึ่งมีการเปลี่ยนแปลงจะเป็นสาเหตุทำให้ส่วนอื่น ๆ มี

การเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอาจเกิดขึ้นเฉพาะส่วนใดหนึ่งหนึ่งหรืออาจเกิดขึ้นทั้งระบบก็ได้ พาร์สันเน้นความสำคัญของวัฒนธรรม ซึ่งรวมถึง ความเชื่อ บรรทัดฐาน และ ค่านิยมของสังคม คือ ตัวยึดเหนี่ยวให้สังคมมีการรวมตัวเข้าด้วยกันและเป็นตัวต้านทานต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคม

โดยสรุปแล้ว แนวความคิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของกลุ่มทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่มีลักษณะดังนี้

- ในการศึกษาและการวิเคราะห์สังคมต้องมองว่า สังคมทั้งหมดเป็นระบบหนึ่งที่แต่ละส่วนจะมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน

- ความสัมพันธ์คือสิ่งที่สนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างเป็นเหตุเป็นผล

- ระบบสังคมเป็นการเคลื่อนไหวเข้าสู่ความสมดุล การปรับความสมดุลของระบบจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในระบบตามไปด้วยความต่อเนื่องของกระบวนการของข่าวสารจากภายในและภายนอก นอกจากนี้ทฤษฎีระบบยังมองว่า ความขัดแย้ง ความตึงเครียดและความไม่สงบสุขภายในสังคมก็เป็นสาเหตุหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม แต่อย่างไรก็ตามทฤษฎีระบบก็มีข้อจำกัดในการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เนื่องจากในการวิเคราะห์ตามทฤษฎีระบบเป็นการศึกษาเฉพาะเรื่อง จึงทำให้ไม่สามารถศึกษาความสัมพันธ์กับระบบอื่นได้อย่างลึกซึ้ง

4. ทฤษฎีจิตวิทยา - สังคม (Social - Psychological Theory) จากแนวความคิดด้านจิตวิทยา-สังคม เสนอว่า การพัฒนาทางสังคมเกิดจากการทำงานของปัจจัยทางด้านจิตวิทยาที่เป็นแรงขับให้ประชาชนมีการกระทำ มีความกระตือรือร้น มีการประดิษฐ์ มีการค้นพบ มีการสร้างสรรค์ มีการแย่งชิง มีการก่อสร้าง และพัฒนาสิ่งต่างภายในสังคม นักสังคมวิทยาที่ใช้ปัจจัยทางด้านจิตวิทยาอธิบายการเปลี่ยนแปลงทางสังคม มีดังนี้

แมก เวเบอร์ (Max Weber) เป็นนักสังคมวิทยาคนแรกที่ใช้หลักจิตวิทยามาใช้ในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และในผลงานที่ชื่อว่า The Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism เสนอว่า การพัฒนาของในสังคมอุตสาหกรรมสมัยใหม่ตามลัทธิทุนนิยม มีสาเหตุมาจากปัจจัยด้านจิตวิทยา ที่เกิดขึ้นหลังสมัยศตวรรษที่ 16 เมื่อในยุโรปตะวันตกมีการแพร่กระจายคำสอนของศาสนาคริสต์ ลัทธิโปรเตสแตนต์ (Protestant Ethic) ที่สอนให้ศาสนิกชนเกิดจิตวิญญาณแบบทุนนิยม (Spirit of Capitalism) เป็นนักแสวงหาสิ่งใหม่ มุ่งสู่ความสำเร็จเพื่อให้เกิดการยอมรับ ทำงานหนักเพื่อสะสมความร่ำรวย เก็บออมเพื่อนำไปใช้ในการลงทุน สร้างกำไรอย่างต่อเนื่อง เวเบอร์ยังเสนอว่า การพัฒนาของจิตวิญญาณแบบทุนนิยมทำให้เกิดลัทธิความมีเหตุผล (Rationalism) ซึ่งภายใต้สังคมที่ใช้ความมีเหตุผลจะทำให้บุคคลมีความน่าเชื่อถือ เชื่อสัตย์ สุจริต ยอมรับสิ่งใหม่และสามารถเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สภาวะแวดล้อมใหม่ ๆ เชื่อว่า อิทธิพลของความคิด ความเชื่อและบุคลิกภาพของคนในสังคมภายใต้สภาวะดังกล่าวมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมตามมา

เอเวอเรตต์ ไฮเนอร์ แฮเกน (Everett E. Hagen) มีแนวความคิดสอดคล้องกับเวเบอร์ที่ว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมมีการเริ่มต้นมาจากการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ และเสนอว่า การเปลี่ยนจากสังคมดั้งเดิม (Traditional) ไปสู่สังคมสมัยใหม่ (Modern) จะมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในบุคลิกภาพของบุคคล (Personality) โดยเสนอว่า บุคลิกภาพของคนในสังคมดั้งเดิมมีลักษณะตายตัวที่ถูกกำหนดโดยกลุ่มสังคม เป็นบุคลิกของคนที่ต้องมีการสั่งการด้วยบังคับบัญชา ไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และไม่มีการประดิษฐ์คิดค้น เพราะคนเหล่านั้นมองโลกยถากรรมมากกว่าที่จะมองโลกแบบวิเคราะห์ และต้องการควบคุมให้เป็นไปตามที่คิด ซึ่งเป็นผลทำให้สังคมแบบดั้งเดิมไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก ส่วนในสังคมสมัยใหม่แฮเกนเสนอว่า บุคลิกภาพของคนที่มีความสร้างสรรค์ อยากรู้อยากเห็น และเปิดรับประสบการณ์ใหม่ ๆ มองโลกที่อยู่รอบตัวเขาอย่างมีเหตุมีผล บุคลิกภาพของคนในสังคมสมัยใหม่จึงเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลง แต่อย่างไรก็ตามแฮเกนได้เสนอว่า บุคลิกของคนในสังคมดั้งเดิมสามารถที่จะเปลี่ยนไปสู่บุคลิกของในสังคมสมัยใหม่ได้โดยใช้วิธีการถดถอยสถานภาพ (Status Withdrawal) ด้วยการนำเอาปัจจัยด้านสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจจากสังคมสมัยใหม่เข้าไปแทรกหรือแทนที่ในสังคมดั้งเดิม และยังสามารถเสนอว่าการเปลี่ยนแปลงของสังคมอาจทำได้จากเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพของคนในสังคม โดยเริ่มจากการพัฒนาบุคลิกภาพตั้งแต่วัยเด็ก

เดวิด ซี แมคเคลแลนด์ (David C. McClelland) มีแนวความคิดเหมือนกับแฮเกนที่เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจเป็นผลมาจากการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ แต่แนวความคิดของ แม็ก-คลีแลนด์เน้นศึกษาที่ตัวแปรด้านแรงจูงใจในความสำเร็จ (Achievement motivation) ซึ่งหมายถึงความสำเร็จทางเศรษฐกิจของปัจเจกบุคคล และเสนอแนวความคิดว่า ในการพัฒนาทางเศรษฐกิจของสังคมในอดีตและปัจจุบันเป็นผลมาจากแรงจูงใจในความสำเร็จของบุคคล หากคนในสังคมมีแรงจูงใจในความสำเร็จมาก การพัฒนาทางเศรษฐกิจก็จะมีแนวโน้มก้าวหน้าตามไปด้วย และเสนอวิธีการสร้างแรงจูงใจในความสำเร็จด้วยการเรียนรู้ (Learning) โดยสร้างแรงกระตุ้นทั้งภายในและภายนอก ดังนั้นในการจัดการศึกษาและการเลี้ยงดูเด็ก สังคมควรมีการปูพื้นฐานเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในความสำเร็จของบุคคล ด้วยการใช้ปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

- แบบอย่างของความสำเร็จจากผู้ปกครอง
- การสร้างความอบอุ่น
- การให้กำลังใจและแรงเสริม
- หลีกเลี่ยงการครอบงำและใช้อำนาจของบิดา

2. แนวคิดทฤษฎียุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่สำหรับอาเซียน

ในโลกยุคดิจิทัลเป็นการเรียนรู้ที่นำเอาความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนใน หลากหลายรูปแบบ โดยกระบวนการเรียนรู้จะเป็นไปตามแนวคิดของ ทฤษฎีเชื่อมโยงความรู้คือ ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านกระบวนการเชื่อมต่อต่าง ๆ ที่มีอยู่มากมายใน อินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายความรู้แบบออนไลน์ จากนั้นตีความการเชื่อมโยงหรือเครือข่ายนั้นแล้วสร้าง ความรู้ขึ้นภายในตนเอง ซึ่งการเรียนรู้ที่มีกระบวนการให้ผู้เรียนเชื่อมโยงต่าง ๆ ในเครือข่าย ออนไลน์นั้นคือการเรียนรู้แบบผสมผสาน ด้วยเป็นการเรียนรู้ที่นำเทคโนโลยีสารสนเทศผสมผสาน กับการเรียนรู้แบบเผชิญหน้า ซึ่งมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในหลายลักษณะ ทั้งนี้แม้การเรียนรู้แบบ ผสมผสานจะสัมพันธ์กับทฤษฎีเชื่อมโยงความรู้ และมีข้อดีที่เหมาะสมสำหรับสภาพสังคมปัจจุบันหรือ โลกยุค ดิจิทัล แต่การจัดการเรียนรู้นั้นก็มีข้อจำกัดที่ผู้สอนต้องคำนึงถึงและหาทางจัดการหรือป้องกัน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพ มากที่สุด

นวัตกรรมเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้มีการพัฒนาไปอย่างมาก มีการนำไปปรับ ประยุกต์ใช้ในวงการต่าง ๆ รวมทั้งในเรื่องของการเรียนรู้และมีตัวอย่าง ไม่ว่าจะเป็น 5G VR AR IOTs แอปพลิเคชันต่าง ๆ ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้และการนำไปประยุกต์ใช้ทั้งต่อผู้เรียน ผู้สอน ผู้ประกอบการรวมถึงคนทั่วไปด้วยลองมาดูกันว่า การเรียนรู้ในยุคดิจิทัลมีการเปลี่ยนแปลงที่น่าสนใจที่ ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ยังงัยกันบ้าง

เทคโนโลยีได้ก้าวเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในทุกภาคส่วนของสังคม นับตั้งแต่ระดับปัจเจก บุคคลที่เทคโนโลยีเข้ามาช่วยให้การดำรงชีวิตประจำวันสะดวกสบายมากขึ้น ตลอดจนถึงระดับองค์กร และภาคธุรกิจที่เทคโนโลยีได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness) และถูกนำมาใช้ต่อยอดในการพัฒนานวัตกรรม (Innovation) ใหม่ ๆ เพื่อสร้าง มูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์และบริการในการตอบสนองพฤติกรรมผู้บริโภคใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่ามีหลายธุรกิจที่เผชิญกับการ เปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วและรุนแรง (Technological Disruption) ส่งผลให้ธุรกิจรูปแบบ เดิมที่ปรับตัวไม่ทันต้องออกจากวงจรธุรกิจไปเป็นจำนวนไม่น้อย อาทิ การพัฒนาเทคโนโลยี สมาร์ทโฟนที่เข้ามาแทนโทรศัพท์มือถือรูปแบบเดิม กล้องถ่ายภาพดิจิทัลที่เข้ามาแทนกล้องฟิล์ม รถยนต์ไฟฟ้าที่เริ่มเข้ามาแทนรถยนต์ที่ใช้น้ำมัน หรือแม้กระทั่งในปัจจุบันที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อ ไวรัส COVID-19 จนทำให้เกิดการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ขึ้น ส่งผลให้หลาย ธุรกิจจำเป็นต้องปรับตัวผ่านการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการผลิต บริการหรือช่องทางการ ตลาดใหม่ ๆ เพื่อความอยู่รอดในภาวะวิกฤต

วิวัฒนาการของเทคโนโลยีดิจิทัล

ปัจจุบันโลกก้าวหน้าไปตามเทคโนโลยีและพฤติกรรมการใช้งาน ส่งผลให้ในแต่ละช่วงที่ผ่านมา มีการพัฒนาและเดินหน้าอย่างสม่ำเสมอ ทำให้รูปแบบการใช้ชีวิตประจำวันของคนในสังคมได้มีการเปลี่ยนแปลง ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาเพิ่มเติมถึงการพัฒนาหรือวิวัฒนาการของเทคโนโลยีดิจิทัลในปัจจุบัน โดยแบ่งเป็น 4 ช่วง ได้แก่

ยุค Digital 1.0 (Internet) เป็นยุคของการเปิดโลกอินเทอร์เน็ตถือว่าเป็นจุดเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ชีวิตของคนในสังคม เพราะหลายสิ่งได้เริ่มปรับบทบาทให้มีการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตมากขึ้น เปลี่ยนวิถีชีวิตจากออฟไลน์เป็นออนไลน์และเป็นต้นกำเนิดของการมีเว็บไซต์เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับคนในสังคมรวมไปถึงองค์กรธุรกิจต่าง ๆ

ยุค Digital 2.0 (Social Network) เมื่ออินเทอร์เน็ตได้เข้ามาสู่สังคมวงกว้างมากขึ้น ทำให้คนในสังคมได้มีการปรับตัวในการใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อให้เข้ามาสู่ชีวิตประจำวันมากขึ้น เช่น มีการสื่อสารโดยผ่านโซเชียลส่งผลให้เกิดการผสมผสานเข้ากับธุรกิจ และอีกทั้งนักธุรกิจยังได้มองว่าโซเชียลมีเดีย คือ ตัวเชื่อมต่อระหว่างธุรกิจและผู้บริโภค และยังสามารถเป็นอำนาจต่อรองของผู้บริโภคในการเลือกรับสินค้าและบริการ

ยุค Digital 3.0 (Application and Big Data) เป็นยุคที่มาจากพฤติกรรมของผู้บริโภคในยุค Digital 2.0 ทำให้ในยุคนี้ได้มีการรับข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการประมวลผล เพื่อวิเคราะห์ถึงความต้องการของผู้บริโภคเพื่อสร้างสินค้าหรือบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า นอกจากนี้ยังสามารถนำข้อมูลวิเคราะห์เพื่อพัฒนาเป็น Application เพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้ใช้งาน

ยุค Digital 4.0 (Machine to Machine) เป็นยุคที่มีความก้าวหน้าอย่างครบถ้วน และมีปัญญาประดิษฐ์ (AI) เข้ามาเกี่ยวข้องมากขึ้นเพื่อลดบทบาทของมนุษย์ โดยเทคโนโลยีจะทำให้อุปกรณ์ต่าง ๆ สื่อสารและทำงานกันเองได้อย่างอัตโนมัติ ซึ่งจะเป็เหมือนจุดเริ่มต้นและได้มีการพัฒนามาเรื่อย ๆ เป็นการเพิ่มศักยภาพในการประดิษฐ์ของมนุษย์ เพื่อก้าวข้ามขีดจำกัดต่าง ๆ

จากความหมายข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า เทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง กระบวนการที่มีการพัฒนาสิ่งที่อยู่จากเดิมให้มีความรวดเร็ว สะดวกสบาย ลดขั้นตอนยุ่งยาก และก่อให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ที่สามารถทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพในการสร้างผลผลิต จนก่อให้เกิดผลตอบแทนหรือกำไรที่เพิ่มขึ้น

ปัจจุบันโลกได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากภายในหรือภายนอกองค์กร จึงทำให้องค์กรต้องพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ สำหรับเรื่องพื้นฐานที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วคือ เทคโนโลยีที่ใช้งานในการทำงาน ซึ่งใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์ยุคใหม่เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงด้านทรัพยากรมนุษย์ (Digital HR) มีความสำคัญทั้งสิ้น 6 ประการ (เยเชต์ ดาลลอล, ผู้อำนวยการอาวุโสฝ่าย HCM Transformation, ออราเคิล (ASEAN), 2016)

1. Digital HR คือ ข้อดีสำหรับการมีส่วนร่วมของพนักงาน ซึ่งปัจจุบัน พบว่ามีพนักงานจำนวนมากที่ขอพบหาสถานที่ทำงานที่ปฏิบัติกับพนักงานราวกับลูกค้า เพราะพนักงานต้องการการเปลี่ยนแปลงด้านทรัพยากรมนุษย์ เพื่อสามารถบริหารจัดการจากอุปกรณ์เคลื่อนที่ซึ่งสามารถใช้งานได้ตลอดเวลา

2. Digital HR คือ ตัวกระตุ้นการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม เพราะการทำงานในปัจจุบันเกิดขึ้นในโลกโซเชียลโดยแท้จริง ซึ่ง Digital HR สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในสถานที่ทำงานได้

3. Digital HR คือ กลไกการเสริมสร้างอำนาจ ซึ่งเป็นการใช้การโอนถ่าย กระบวนการจำนวนมาก เช่น การสรรหา การบริหารค่าตอบแทน การเรียนรู้และการพัฒนา และการ บริหารจัดการคนเก่ง เป็นต้น สำหรับผู้จัดการและพนักงานซึ่งนำไปสู่การมอบหมายอำนาจและความ โปร่งในที่สูงขึ้นอย่างมาก พนักงานสามารถกำหนดหน้าที่การทำงานและชีวิตการทำงานของตนเองมาก ยิ่งขึ้น ซึ่งจะสร้างผลลัพธ์ที่มีนัยสำคัญและสามารถวัดผลได้ในการวัดผลด้านธุรกิจต่าง ๆ

4. Digital HR คือ ข้อได้เปรียบในการแข่งขันของสงครามแย่งชิงตัวคนเก่ง เพราะปัจจุบัน การเสนอมอบคุณค่าให้แก่พนักงานผ่านช่องทางดิจิทัลจะช่วยให้องค์กรสามารถดึงดูด และรักษาพนักงานที่มีความสามารถและมีคุณภาพสูงไว้ได้

5. Digital HR คือ ข้อมูลเชิงลึกและการคาดการณ์ล่วงหน้า เพราะการบูรณาการข้อมูลพนักงานแบบเรียลไทม์ ความสามารถในการวิเคราะห์ที่สร้างขึ้น และการอ้างอิงปิกดาต้าทำให้โซลูชันของ Digital HR สามารถมอบข้อมูลเชิงลึกที่มีนัยสำคัญ นอกจากนี้ยังสามารถคาดการณ์ เหตุการณ์ในอนาคตที่อาจเกิดผลลัพธ์อันสำคัญต่อธุรกิจ เช่น ความสามารถขององค์กรในการคาดการณ์ของการลดขนาดพนักงานหรือประสิทธิภาพการทำงานในอนาคตสามารถสร้างผลลัพธ์ในทางบวกขนาดใหญ่ต่อความสามารถในการบริหารจัดการผลลัพธ์

6. Digital HR คือ กุญแจสำคัญสำหรับการตัดสินใจของแผนกทรัพยากรมนุษย์ จะเห็นได้ว่าการที่จะทำให้ธุรกิจเจริญเติบโต และไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ พนักงาน คือกลไกขับเคลื่อนที่ดีที่สุด เพราะฉะนั้นแผนกทรัพยากรมนุษย์จะต้องมีการพัฒนาพนักงาน และ ตอบสนองด้านเทคโนโลยีให้กับพนักงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน และให้มีความพร้อมต่อ การเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วตามกระแสโลกาภิวัตน์

รูปแบบมัลติมีเดีย (Multimedia Format) เวิลด์ ไซด์ เว็บ ช่วยให้การนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบที่หลากหลาย รวมทั้งตัวอักษรเสียง วิดีทัศน์ และการติดต่อสื่อสาร ณ เวลาจริง คุณสมบัตินี้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเลือกรูปแบบการนำเสนอที่มีประสิทธิภาพต่อการเรียนของตนมากที่สุด และครูผู้สอนก็สามารถเลือกรูปแบบที่เหมาะสมกับหลักสูตรมากที่สุดได้พร้อมทั้งแหล่งทรัพยากรข้อมูล (Information Resource) มีปัจจัย 2 ประการที่ทำให้เว็บเป็นแหล่งทรัพยากรทางข้อมูลที่สำคัญ

ประการแรกคือทุกวันนี้มีข้อมูลที่หลากหลายจำนวนมากมหาศาลอยู่บนเว็บ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลจากแหล่งการศึกษา ธุรกิจหรือจากภาครัฐทั่วโลก ปัจจัยประการที่ 2 คือ รูปแบบ “hypertext” ของเว็ลด์ ไรต์ เว็บ ที่ช่วยให้ผู้ใช้สามารถคลิกเชื่อมโยงไปสู่เว็บอื่นได้ ผู้เรียนจึงสามารถก้าวผ่านห้องเรียนออกไปสู่ แหล่งข้อมูลภายนอกได้ง่ายดาย โดยการเรียนผ่านเว็บไซท์ ซึ่งมีความทันสมัย (Currency) เนื้อหาที่ใช้ ในการเรียนบนเว็บนั้นสามารถปรับปรุงให้ทันสมัยได้ง่ายเมื่อเปรียบเทียบกับหนังสือเรียน จึงทำให้ครู สามารถนำเสนอข้อมูลที่ทันสมัยที่สุดเท่าที่มีอยู่ให้แก่ผู้เรียน และช่วยเผยแพร่ผลงาน (Publishing Capabilities) ผู้เรียนที่ส่งงานไว้บนเว็บ ถือว่าเป็นโอกาสที่จะเผยแพร่ผลงานของตนเอง ออกสู่ สาธารณะ เว็บเป็นแหล่งประกาศผลงานที่ดีเลิศ เพราะคนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยไม่มีข้อจำกัดด้าน เวลาและสถานที่ และผู้เรียนก็มีโอกาสได้เห็นผลงานของผู้อื่นบนเว็บด้วยเช่นกัน มีการเพิ่มทักษะทาง เทคโนโลยี (Increase Technology Skills) การเรียนผ่านเว็บทำให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะ และเพิ่มพูนความสามารถในการใช้เทคโนโลยียิ่งขึ้น ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ และ ฝึกฝน ทักษะได้จากเทคโนโลยีอันหลาย

การเรียนรู้ออนไลน์ สามารถเลือกเวลาเรียนได้ตามความต้องการ หากเป็นการเรียน แบบเดิมจะต้องมีเวลาในการเข้าเรียนตายตัวซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องรีบร้อนในการเข้าเรียนให้ทันตาม กำหนด แต่สำหรับการเรียนออนไลน์เราไม่จำเป็นต้องรีบร้อนเพราะสามารถเริ่มต้นเรียนตอนไหนก็ได้ ถือว่าตอบโจทย์คนที่ทำงานหรือมีกิจกรรมอื่นนอกเหนือจากการเรียนอย่างมาก อยู่ตรงไหนบนโลกนี้ก็ เรียนได้ ขอเพียงแค่คุณมีอุปกรณ์เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต เช่น คอมพิวเตอร์, โน้ตบุ๊ก ต่อให้อยู่ตรง ส่วนไหนของโลกที่อินเทอร์เน็ตเข้าถึงก็สามารถเรียนออนไลน์ได้อย่างง่ายดาย ไม่จำเป็นต้องเข้าเรียน ในคลาสหรือมาโรงเรียน มามหาวิทยาลัยให้ยุ่งยาก ทบทวนการเรียนตรงจุดที่ไม่เข้าใจได้ตลอด ถือ เป็นข้อดีอันโดดเด่นอีกด้านสำหรับการเรียนออนไลน์ คือเราสามารถย้อนกลับไปทบทวนใน บทเรียนที่ ยังไม่ค่อยเข้าใจหรือมีข้อสงสัยต่าง ๆ ได้ ซึ่งการเรียนการสอนปกติหากผ่านไปแล้วมันคือ ผ่านไปเลยจะ ย้อนกลับมาใหม่คงเป็นเรื่องยากน่าดู หลักสูตรการสอนมีการอัปเดตบ่อย ๆ ในเมื่อเป็น การเรียน ออนไลน์นั้นหมายถึงหนังสือไม่ใช่เรื่องจำเป็นทำให้ผู้สอนสามารถอัปเดตข้อมูลใหม่ ๆ ตัวอย่างที่ทันสมัยได้ตามต้องการใส่ในบทเรียนได้เลย คนเรียนเองก็สามารถเรียนรู้กับเรื่องใหม่ได้ ทันทีเพราะผู้สอน ไม่ต้องเสียเวลาพิมพ์หนังสือและผู้เรียนเองก็ไม่ต้องเสียเงินซื้อบ่อย ๆ ประหยัด ค่าใช้จ่ายได้เยอะมาก ลองเทียบค่าใช้จ่ายระหว่างการเรียนปกติกับการเรียนออนไลน์จะเห็นว่าอย่าง หลังถูกกว่ามาก เรื่องค่าหลักสูตรอาจไม่หนักกันเท่าไรแต่สิ่งที่ต่างแน่ ๆ เอาแบบยกตัวอย่างง่าย ๆ เช่น เรียนออนไลน์ไม่ต้องเสีย เงินซื้อหนังสือเรียน, ไม่ต้องเสียค่าเดินทาง, ค่าอาหาร เครื่องดื่ม เป็นต้น เพียงเท่านี้ก็ช่วยประหยัด ค่าใช้จ่ายได้เยอะมาก ๆ กับการเลือกเรียนแบบออนไลน์ เกิดความสะดวก และเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ในยุคดิจิทัลส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ต่อพฤติกรรมในการใช้ชีวิต โดยเฉพาะเมื่อต้นปี พ.ศ.2563 ได้เกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โควิด ๒๐๑๙ ขึ้น ในต่างประเทศ รวมถึงประเทศไทย การเรียนออนไลน์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง สำหรับครูนักเรียนในการทำการเรียนการสอน เนื่องจากไม่สามารถเปิดทำการเรียนการสอนใน โรงเรียนได้ผู้วิจัยตั้งนั้นจึงได้เกิดความสนใจในการศึกษา การจัดการเรียนรู้ออนไลน์ในยุคดิจิทัล รายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนคอนสารวิทยาคม จังหวัดชัยภูมิ ว่านักเรียนในช่วงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีแนวคิดอย่างไร ใน การเรียนแบบออนไลน์ และมีการปรับตัวให้เข้ากับโลกของยุคดิจิทัลอย่างไร และประโยชน์ที่ นักเรียน จะได้รับจากการเรียนออนไลน์ มากน้อยเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบกับ การเรียนแบบ ในชั้นเรียน ตลอดจนจนถึงการปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนอย่างรวดเร็ว ในยุคของการเกิดการแพร่ ระบาดของเชื้อโรคติดต่อในปัจจุบัน ที่นักเรียนไม่สามารถเดินทางมาเรียนได้ เป็นต้น

3. แนวคิดขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบใหม่ (New Social Movement)

ทฤษฎีขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบใหม่ถือกำเนิดเพื่ออธิบายการเคลื่อนไหว ประเด็น ทางสังคมในสังคมยุโรปที่เกิดขึ้นในระหว่างคริสต์ทศวรรษ 1960 จนถึงคริสต์ ทศวรรษ 1980 ไม่ว่าจะ เป็นการต่อต้านโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ ขบวนการ สิ่งแวดล้อม ขบวนการสันติภาพ ขบวนการ เคลื่อนไหวแบบทางเลือกขบวนการเกี่ยวกับคนส่วนน้อย เช่น คนสูงอายุกลุ่มรักร่วมเพศ คนไร้ ความสามารถ การสนับสนุนกลุ่มเยาวชนและกลุ่มย่อยบางส่วนขบวนการทางศาสนาตั้งเดิม การต่อต้าน เรื่องภาษีการต่อต้านโรงเรียนของสมาคมผู้ปกครองการต่อต้านนักการปฏิรูปสมัยใหม่ และ ขบวนการสิทธิสตรียิ่งไปกว่านั้นนักวิชาการบางสำนักยังรวมขบวนการ เคลื่อนไหวเพื่อต่อสู้ที่แยกการ ปกครองตนเองไว้ด้วยแต่ก็จะเห็นได้ว่าการเคลื่อนไหว ในเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องทางสังคม เช่นนิวเคลียร์สิ่งแวดล้อมและสิทธิความเป็นส่วนตัวซึ่งไม่ใช่ประเด็นปลุกย่อยที่เรียกร้องสวัสดิการจากรัฐ

การเคลื่อนไหวทางสังคม หรือ Social movement เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในทุก ประเทศทั่วโลก โดยกลุ่มคนที่มีวัตถุประสงค์เดียวกันมารวมตัวเพื่อเรียกร้องไปยังสังคมรัฐบาล และ หน่วยงาน ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่พวกตนต้องการ ซึ่งระดับของการ เรียกร้องนั้นมีความแตกต่างกันออกไป ตั้งแต่ระดับสูงสุด ที่ต้องการล้มล้างการปกครอง ไปจนถึงการ เรียกร้องความยุติธรรม ความเท่าเทียม สิทธิเสรีภาพ และการแสดงพลังให้สังคมได้รับรู้ถึงจุดยืน และอัตลักษณ์ของกลุ่ม การจะทำให้การเคลื่อนไหวทางสังคมประสบความสำเร็จจนบรรลุ วัตถุประสงค์ จำเป็น ที่จะต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างที่ไม่ใช่เพียงแค่จำนวนของผู้เข้าร่วมขบวนการ โดยหนึ่งในปัจจัยสำคัญ คือ “สื่อ” ที่ช่วยให้การเคลื่อนไหวทางสังคมประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี

เพราะสื่อช่วยกระจายข่าวสารจากผู้นำการเคลื่อนไหวไปสู่กลุ่มเป้าหมาย และยังช่วยให้ผู้ที่มีความเชื่ออุดมการณ์ และจุดยืนในเรื่องเดียวกันเข้ามามีส่วนร่วม ในการเคลื่อนไหวเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้แล้ว สื่อยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการกระจาย ข้อมูลข่าวสารไปยังสังคม เพื่อสร้างความเข้าใจแก่ผู้คนในสังคมจะนำไปสู่การสนับสนุนการเคลื่อนไหว ดังนั้น ผู้นำขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมจึงต้องมีความรู้เกี่ยวกับสื่อ เป็นอย่างดี รู้จักการเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับลักษณะของการเคลื่อนไหวรวมไปถึงการสร้างเนื้อหาที่มีความดึงดูดใจและเหมาะสมที่จะสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

อย่างไรก็ตาม การเคลื่อนไหวทางสังคมไม่สามารถกระทำได้อย่างเสรี ในบางประเทศ เนื่องจากสถานการณ์ทางการเมือง และการใช้ชีวิตของผู้คนในปัจจุบัน ที่เร่งรีบและแข่งขันกับเวลา ทำให้เป็นเรื่องยากในการระดมคนมาร่วมชุมนุมเดินขบวน แบบที่เคยเป็นมา นอกจากนี้ สื่อมวลชนกระแสหลักส่วนใหญ่ ยังคงให้ความสนใจ กับการนำเสนอเนื้อหาที่ “ขายได้” เช่น ข่าวบันเทิง ข่าวชาวบ้าน และข่าวการเมือง ที่เน้นน้ำหนักไปที่แหล่งข่าวที่มีอำนาจและชื่อเสียง ทำให้การเคลื่อนไหวทางสังคมของ ภาคประชาชน ไม่ได้ได้รับความสนใจจากสื่อกระแสหลักอย่างที่ควรเป็น ถึงแม้ว่า ในบางครั้ง ข่าวของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมจะถูกนำเสนอโดยสื่อทางเลือก บางสื่อก็ติดตาม แต่ก็ยังไม่สามารถควบคุมเนื้อหาและปริมาณความถี่ในการนำเสนอ ให้เป็นไปตามที่ต้องการได้ด้วยเหตุนี้ สื่อสังคม (Social Media) ที่เกิดขึ้นมาใหม่ ในตอนนี้ จึงตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมได้เป็นอย่างดี ทั้งการเป็นเจ้าของสื่อโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และยังเป็นเทคโนโลยีการสื่อสารรูปแบบใหม่ ที่ทุกคนสามารถสวมบทบาทเป็นได้ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารในเวลาเดียวกัน จนทำให้การเคลื่อนไหวทางสังคมในยุคปัจจุบันที่มีการสื่อสารโดยสื่อ social media สามารถ สร้างการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญให้เกิดขึ้นได้มากมาย โดยเฉพาะการเคลื่อนไหวทาง สังคมในระดับโลก เช่น เหตุการณ์ Arab spring ที่ประชาชนโค่นล้มรัฐบาล การเคลื่อนไหวของประชาชน และวัยรุ่นบางกลุ่มในสหรัฐอเมริกา เพื่อเรียกร้อง ความยุติธรรมให้กับชาวผิวดำที่ถูกทำร้ายร่างกายอย่างไม่เป็นธรรม และการเคลื่อนไหว เพื่อเรียกร้องความเท่าเทียมทางเพศของกลุ่มเพศที่สาม

การอธิบายปรากฏการณ์ ของนักสังคมศาสตร์จึงเป็นที่มาของคำว่า ขบวนการ เคลื่อนไหวทางสังคมแบบใหม่ (New Social Movement) ที่วิพากษ์ทฤษฎีของสำนักเคอร์ไคห์ม (Durkheimian) ที่วิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางสังคมตามกรอบความล้มเหลว ของระบบ (Breakdown) และเชื่อในการสร้างพลังขึ้นโดยตัวเองตามตัวแบบการ วิเคราะห์พฤติกรรมรวมหมู่ของสมลเซอร์ (Smelser) รวมทั้งความไม่เพียงพอของ กรอบวิเคราะห์แบบมาร์กซิสต์ตั้งนั้นกรอบทฤษฎีขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบใหม่ข้างต้นจึงเริ่มต้นจากการตั้งคำถามของวิชาการยุโรปที่ต่างจากการอธิบายของ สหรัฐอเมริกา ที่มุ่งเน้นอธิบายปรากฏการณ์เหล่านี้ตามกรอบทฤษฎีการระดมทรัพยากร ทั้งนี้ก็เพราะยุโรปมีเงื่อนไขทางสังคมและประสบการณ์ ของขบวนการสังคม ประชาธิปไตย (Social democracy) ที่ต่างไปจากสหรัฐอเมริกา (ผาสุก พงษ์ไพจิตร, 2543)

ลักษณะทางการเมืองที่เกิดขึ้นใหม่ตามกรอบวิเคราะห์ข้างต้นจะมีการใช้คำเรียกกันหลายคำ เช่น การเคลื่อนไหวต่อต้านแบบใหม่ (New protest movements) การเมืองแบบใหม่ (New politics) ประชาานิยมแบบใหม่ (New populism) ลัทธิการต่อต้านทางวรรณกรรม (Neoromanticism) การเมืองแบบต่อต้าน (Ant politics) การเมืองที่ไม่เป็นไปตามพฤติกรรมดั้งเดิม (Unorthodox political behavior) และ การเมืองแบบไร้ระเบียบ (Disorderly politics) ซึ่งแต่ละคำต่างเลือกที่จะเน้นการ อธิบายความคู่ความขัดแย้งตามความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจสังคม (รวมทั้งสถาบันทางการเมือง) และสาธารณะเพื่อสร้างความเป็นการเมืองขึ้นใหม่ที่ไม่เป็นไปตามสถาบันแบบเดิมมีแนวคิดและการปฏิบัติการที่ต่างออกไปจากเสรีประชาธิปไตย และรัฐสวัสดิการ (อ้างในสุนทร คุณชัยมั่ง, 2565)

ลักษณะเฉพาะของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบใหม่ ลักษณะสำคัญของการอธิบายของทฤษฎีขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบใหม่ มี 4 ประเด็นคือ

1. วิถีคิดของความชอบธรรมตามการอธิบายของฮาเบอร์มาส (Habermas) ที่ว่าเมื่อใดก็ตามที่ความเป็นเหตุเป็นผลของโลกชีวิตไม่สนใจต่อการเพิ่มขึ้นของการผลผลิตในระบบของสังคมโดยรวมแล้วจะเกิดการปฏิเสธขัดขวางทางสังคม

2. การปรากฏตัวของสังคมยุคหลัง อุตสาหกรรมประเด็นนี้เป็นไปตามการ อธิบายของตูแร็ง (Touraine) ที่ว่าความขัดแย้งในสังคมจะเป็นไปตามการผลิต ทางวัฒนธรรมจะเปลี่ยนการอธิบายจากเดิมที่เคยอิงตามชนชั้นและตำแหน่ง ของการผลิตไปเป็นการขึ้นต่อผู้ที่ทำหน้าที่กำกับควบคุมซึ่งจะใช้เป็นกรอบอธิบายเรื่องทางสังคมและวัฒนธรรม

3. การเคลื่อนไหวของความขัดแย้งที่ออกไปจากการผลิตไปเป็นเรื่องทางสังคมจะทำให้ ศูนย์กลางของความขัดแย้งทางสังคมเปลี่ยนไปจากเดิมที่มีความเกี่ยวข้องกับการทำงานของตัวกลางทางสังคม (Social agent) นำไปสู่ความ หลากหลายและมีลักษณะของการปะทะประสาน

4. ความขัดแย้งใหม่จะเกิดขึ้นในเรื่องของการสร้างความหมายซึ่งจะเป็นเรื่องของการขัดเกลากายทางสังคม (Socialization) เป็นเรื่องต่างไปจากการดำเนินงานของสหภาพแรงงานหรือพรรคการเมืองซึ่งเป็นเรื่องของเครื่องมือหรือกลไก ทางสังคม (อ้างในสุนทร คุณชัยมั่ง, 2565)

ขบวนการทางสังคมเป็นปรากฏการณ์ในช่วงเปลี่ยนผ่านและขบวนการทางสังคมคือตัวกระทำ การทางสังคมซึ่งช่วยทำให้พื้นที่อันเป็นของสังคมประชาได้เป็น “การเมือง” กล่าวอีกนัยหนึ่งคือขบวนการทางสังคมช่วยทำให้ระบบการเมืองขยายกิจกรรมไปสู่สังคมประชาและทำให้ระบบการเมืองสามารถปรับตัวเข้ากับการทำลายใหม่ ที่เป็นผลพวงมาจากการพัฒนาอุตสาหกรรม บริบทแห่งลักษณะสำคัญของขบวนการทางสังคมใหม่สามารถแบ่งได้ 3 ประการ คือ

1. ขบวนการเหล่านี้ไม่ได้ตั้งอยู่บนฐานของชนชั้นเดียวเหมือนในอดีตแต่เป็นการตอบโต้กับปัญหาและความขัดแย้งใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคมซึ่งวางอยู่บนฐานหลากหลายชนชั้น

2. เป็นขบวนการเคลื่อนไหวเรียกร้องที่ไม่ผ่านกลไกทางการเมืองที่ดำรงอยู่ เช่น พรรคการเมือง นักการเมืองหรือหวังพึ่งกลไกรัฐเนื่องจากความขัดแย้งใหม่เหล่านี้มีความซับซ้อนเกินกว่าที่สถาบันทางการเมืองในระบบจะจัดการได้

3. ขบวนการทางสังคมใหม่ไม่ได้เป็นการเรียกร้องผลประโยชน์เฉพาะกลุ่ม เหมือนทฤษฎีกลุ่มผลประโยชน์แต่ขบวนการทางสังคมใหม่นี้ต้องการสร้างกติกากฎเกณฑ์ชุดใหม่ในการดำรงชีวิตอันเป็นการช่วงชิงการนำในการสร้างค่านิยม/ความหมายชุดใหม่ให้กับสิ่งที่ต่อสู้หรือเป็นการเคลื่อนไหว เพื่อสร้างวาทกรรมชุดใหม่ในเรื่องนั้นๆ (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2540)

ในขณะที่พุทธศาสนา ชุมพล (2564: 339-341) ได้สรุปให้เห็นลักษณะสำคัญซึ่งเป็นความ “ใหม่” ของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบใหม่ไว้ 3 ประการคือ 1. เป็นขบวนการทางสังคมมากกว่าที่จะเป็นขบวนการทางการเมืองเพราะให้ความ สนใจในเรื่องค่านิยมและวิถีชีวิตหรือเรื่องเชิงวัฒนธรรมมากกว่าและไม่ได้มุ่งที่จะ เข้าไปมีส่วนในอำนาจรัฐหรือครองอำนาจรัฐ 2. มีฐานที่มั่นอยู่ในสังคมประชาโดยเน้นไปที่ลักษณะการอ้อมรัฐ (by pass the state) หรือเรียกได้ว่าไม่สนใจติดต่อหรือท้าทายอำนาจรัฐโดยตรงจึงมีลักษณะการทำกิจกรรมและลักษณะอุดมการณ์เชิงสัญลักษณ์ (symbolic) เป็นหลัก 3. นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงสังคมทั้งโดยเปลี่ยนแปลงค่านิยมและโดยการพัฒนาวิถีชีวิตขึ้นมาเป็นทางเลือก (alternative life-styles) หรือเป็นการสร้างสรรค์วิถีชีวิตใหม่โดยการท้าทายค่านิยมแบบเดิม ๆ

Gail Omvedt ให้ทัศนะว่าการเคลื่อนไหวทางสังคมแนวใหม่ถือเป็นขบวนการทาง สังคมในความหมายที่ว่า การจัดองค์กรโครงสร้างและอุดมการณ์ทั่วไปในแนวกว้างที่มุ่งจะเปลี่ยนแปลงสังคม (Gail Omvedt, 1993)

Lyman, Ford M. ได้กล่าวว่าขบวนการหมายความถึงกระบวนการที่ก่อให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตบรรทัดฐานของสังคม เพื่อบรรลุเป้าหมายไม่เฉพาะการปฏิรูปทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองเท่านั้น แต่ยังมุ่งหวังที่จะบรรลุเป้าหมายในส่วนที่เกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมและสิทธิส่วนบุคคลแต่ไม่อาจเป็นไปได้ในขณะนี้ ภายใต้บริบทการบริหาร บ้านเมืองตามทัศนคติและบรรทัดฐานแบบดั้งเดิม (Lyman, Ford M., 1995)

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร ได้สรุป ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแนวใหม่ไว้ว่า 1) ขบวนการเคลื่อนไหวเหล่านี้ไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของชนชั้นเพียงอย่างเดียว 2) ประเด็นการ เรียกร้องไม่ใช่เรื่องเดิม ๆ ที่เป็นผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แต่เป็นเรื่องของคนจำนวน มากจากหลายกลุ่มหลายชนชั้น 3) ผู้เรียกร้องที่มีส่วนร่วมในการเคลื่อนไหวด้วยตัวเองไม่ใช่การ เรียกร้องผ่านกลไกของรัฐหรือกลไกทางการเมือง เนื่องจากการไม่เชื่อมั่นไม่ศรัทธาความเป็น ตัวแทนของพรรคการเมืองและความจริงจังของรัฐ และ 4) เป้าหมายของการเรียกร้องต้องการสร้าง “กติกากฎเกณฑ์ชุดใหม่ในการดำรงชีวิต” ไม่ใช่การช่วงชิงอำนาจของรัฐดังเช่น ขบวนการเคลื่อนไหวที่เป็นมาในอดีต (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2562)

มานูเอล คาสเทลส์ (Manuel Castells 1997, as cited in Brian D. Loader, nd., p. 1926) กล่าวว่า นักเคลื่อนไหวทางสังคมมีความจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ในการสร้างสรรค์สื่อ เพื่อให้สื่อสารได้อย่างราบรื่น ซึ่งอินเทอร์เน็ตเป็นอีกช่องทางหนึ่ง ที่ช่วยให้พวกเขาสามารถท้าทายอำนาจการสื่อสารที่ถูกยึดครองโดยกลุ่มการเมืองขนาดใหญ่รวมไปถึงสื่อกระแสหลักได้ เพราะเป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่า สื่อมวลชนจะให้ความสำคัญและน้ำหนักในการนำเสนอข่าวของฝ่ายที่มีอำนาจในสังคมมากกว่า นอกจากนี้แล้ว ความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ส่งผลให้ประชาชนมีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันออกไปอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะชนชั้นกลางที่ได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้น ผนวกกับเทคโนโลยีที่ช่วยอำนวยความสะดวกสบายให้กับมนุษย์ จนทำให้เกิด ความเป็นปัจเจกชนที่สนใจกับตัวตน (self) ของตัวเองมากกว่า สังคมเมื่อความเป็นปัจเจกชนเพิ่มมากขึ้นสภาพของสังคมและการเมืองจึงเปลี่ยนแปลงไปเช่นเดียวกัน

แอนโทนี กิดเดนส์ (Anthony Giddens) (Giddens, 1991, cited in Loader, n.d., p. 1925) ได้กล่าวถึง การเมืองรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นในยุคนี้ นั่นคือ การเมืองแบบออนไลน์ ซึ่งเกิดขึ้นและถูกพัฒนาให้มีความเหมาะสมกับวิถีชีวิตแบบปัจเจกชน ด้วยเหตุนี้ การเคลื่อนไหว ทางสังคมที่เกิดขึ้น จะต้องสร้างและออกแบบให้สอดคล้องไปตามอัตลักษณ์ การใช้ชีวิต และลักษณะการบริโภคของ ประชาชนกลุ่มดังกล่าว ด้วยการสื่อสารแบบเครือข่าย ที่ผสมผสานทั้งสื่อเก่าและสื่อใหม่เข้าด้วยกัน ประเด็นในการเคลื่อนไหวทางสังคม ที่เกิดขึ้นในสังคมรูปแบบใหม่นี้ มักจะเป็นประเด็นด้าน สิ่งแวดล้อม เพศสภาพ ความไม่เท่าเทียม ความพิการ สิทธิมนุษยชน ฯลฯ การเคลื่อนไหวทางสังคมใน รูปแบบใหม่ จึงกลายมาเป็นการผสมผสานกันระหว่างพื้นที่สาธารณะกับพื้นที่ส่วนตัว ความเป็นสากล กับความเป็นท้องถิ่น และสื่อสังคม (Social media) ได้กลายมาเป็น พื้นที่ในการรวมตัวกันเพื่อการ เคลื่อนไหวทางสังคมของคนยุคนี้

ดีนา โรห์ลิงเจอร์ (Deana A. Rohlinger) เตือนว่า สิ่งที่ยุทธศาสตร์การเคลื่อนไหว ควรระมัดระวัง คือ การจุดประเด็นที่สร้างความแตกแยกให้เกิดขึ้นในกลุ่ม ซึ่งผู้นำการเคลื่อนไหวจะต้องศึกษาลักษณะ ของผู้เข้าร่วมให้ได้ว่าประเด็นใดที่ควรหลีกเลี่ยง และประเด็นใดที่ควรจะเน้นย้ำ เพื่อเพิ่มการสนับสนุน และการมีส่วนร่วมให้มากขึ้น

4. ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม

ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creatively and Innovation skills) เป็นทักษะ เฉพาะด้านของทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) ทักษะด้านนี้ มีจุดเน้นด้านการคิดแบบมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา การสื่อสารและการร่วมมือทำงาน การคิด สร้างสรรค์และนวัตกรรม ประกอบด้วย (เบญจวรรณ ถนอมชยธวัช และคณะ, 2559)

1. การคิดแบบมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (Critical Thinking & Problem Solving) ประกอบด้วย ประสิทธิภาพของการใช้เหตุผล ทั้งในเชิงนิรนัย (Inductive) และอุปนัย (Deductive) ได้ เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น สามารถใช้วิธีคิดเชิงระบบ โดยคิดจากส่วนย่อยไปหาส่วนใหญ่ อย่างเป็นองค์รวม และเป็นระบบครบวงจรในวิธีการคิดนั้น และเกิดประสิทธิภาพในการตัดสินใจ สำหรับการแก้ปัญหา สามารถแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ได้หลากหลายเทคนิควิธีการ ตามสถานการณ์ที่เหมาะสมที่สุด

2. การคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creatively and Innovation) โดยสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่และเสริมสร้างคุณค่าทางความคิดและสติปัญญา มีความละเอียดรอบคอบต่อการคิดวิเคราะห์ และประเมินแนวความคิดเพื่อนำไปสู่การปรับปรุง พัฒนางานในเชิงสร้างสรรค์ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ สามารถสร้างวิกฤติให้เป็นโอกาสส่งผลต่อการเรียนรู้ เข้าใจวิธีการสร้างสรรค์นวัตกรรม และสามารถนำข้อผิดพลาดมาปรับปรุงแก้ไข และพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Communication and Collaboration) โดยสามารถสื่อสารได้ถูกต้อง ชัดเจน และมีประสิทธิภาพ ทั้งการพูด การฟังและการเขียน และสามารถใช้สื่อที่หลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยมีความสามารถในการเป็นผู้นำในการทำงานและเป็นที่ยอมรับในทีม มีความรับผิดชอบในงานและทำงานบรรลุผลตามที่มุ่งหวัง สร้างการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบ และมองเห็นคุณค่าของการทำงานเป็นทีม

ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม เป็นทักษะที่สร้างแนวคิดใหม่ๆ พัฒนาวิธีการใหม่ๆ ที่ช่วยให้การทำงานดีขึ้น สามารถใช้ ทักษะทางความคิด เพื่อสร้างทางเลือกใหม่ๆ ในการแก้ปัญหาให้ดีกว่าเดิมหรือแตกต่างไปจากเดิม

ตัวชี้วัด

1. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ พัฒนาสิ่งใหม่ๆ ได้
2. มีความสามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดอย่างเป็นระบบ
3. มีทักษะในการคิด การตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยไม่จำเป็นต้องเห็นคล้อยตามข้อมูลที่นำเสนอ
4. มีทักษะการคิดที่สามารถโต้แย้ง ข้ออ้างต่างๆ เพื่อนำไปสู่การแสวงหาคำตอบที่เหมาะสมกว่าเดิม
5. สามารถสร้างแนวคิดใหม่ๆ นวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อนำเสนอเป็นทางเลือกใหม่ ที่ช่วยในการทำงานให้ดีขึ้น

อนุชา โสมาบุตร (2013) ได้อธิบายไว้ว่า ทักษะความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creatively and Innovation) ประกอบด้วย

1. ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creatively and Innovation) ประกอบด้วย

1.1 การคิดสร้างสรรค์ (Think Creativity) โดย

- (1) ใช้เทคนิคของการสร้างสรรค์ทางความคิดที่เปิดกว้าง เช่น การระดมสมอง
- (2) สร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่และเสริมสร้างคุณค่าทางความคิดและสติปัญญา
- (3) มีความละเอียดรอบคอบต่อการคิดวิเคราะห์และประเมินแนวความคิด เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนางานในเชิงสร้างสรรค์

1.2 การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ (Work Creativity with Others) โดย

- (1) มุ่งพัฒนา เน้นปฏิบัติและสื่อสารแนวคิดใหม่ ๆ ไปสู่ผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- (2) เปิดใจกว้างและยอมรับในมุมมองหรือโลกทัศน์ใหม่ๆ ที่ส่งผลต่อระบบการทำงาน
- (3) เป็นผู้นำในการสร้างสรรค์งาน รวมทั้งมีความรู้และเข้าใจในสภาพการณ์ซึ่งอาจเป็นข้อเท็จจริงหรือเป็นข้อจำกัด โดยพร้อมที่จะยอมรับความคิดหรือสภาพการณ์ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นได้
- (4) สามารถสร้างวิกฤติให้เป็นโอกาสส่งผลต่อการเรียนรู้ และเข้าใจถึงวิธีการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ต้องใช้เวลาและสามารถนำเอาข้อผิดพลาดมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางานได้อย่างต่อเนื่อง

1.3 การนำเอานวัตกรรมมาสู่การปฏิบัติ (Implement Innovations) โดยปฏิบัติเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดคุณประโยชน์ต่อการปรับใช้และพัฒนาจากผลแห่งนวัตกรรมที่นำมาใช้.

2. การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ไขปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ประกอบด้วย

2.1 การใช้เหตุผลอย่างมีประสิทธิภาพ (Reason Effectively) เป็นการให้เหตุผลที่ชัดเจนในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทั้งเหตุผลในเชิงนิรนัย (Inductive) และเหตุผลเชิงอุปนัย (Deductive) ได้เหมาะสมตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

2.2 การใช้วิธีคิดเชิงระบบ (Use Systems Thinking) สามารถคิดวิเคราะห์จากส่วนย่อยไปหาส่วนใหญ่ได้อย่างเป็นองค์รวมทั้งหมดและเป็นระบบครบวงจรในวิธีคิดหรือกระบวนการคิดนั้น.

2.3 ประสิทธิภาพในการตัดสินใจ (Make Judgments and Decisions) โดย

- (1) สร้างประสิทธิภาพในการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ เพื่อสร้างการยอมรับและความน่าเชื่อถือ
- (2) สามารถวิเคราะห์และประเมินในเชิงทัศนยะได้อย่างต่อเนื่อง
- (3) สังเคราะห์และเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลรวมทั้งทสรุปที่เกิดขึ้น
- (4) ตีความหมายและให้ข้อสรุปที่ตั้งบนฐานแห่งการวิเคราะห์ที่มีความน่าเชื่อถือมากที่สุด
- (5) สะท้อนผลได้อย่างมีวิจารณ์ญาณ บนพื้นฐานแห่งประสบการณ์และกระบวนการเรียนรู้

2.4 การแก้ไขปัญหา (Solve Problems) โดย

(1) แก้ไขปัญหาที่มีความแตกต่างได้ทั้งปัญหาซ้ำซากและปัญหาที่อุบัติขึ้นใหม่ในหลากหลายเทคนิควิธีการ

(2) สามารถกำหนดเป็นประเด็นคำถามสำคัญที่จะนำไปสร้างเป็นจุดเน้นในการแก้ไขปัญหตามสถานการณ์ที่เหมาะสมและดีที่สุด

3. การสื่อสารและการมีส่วนร่วม (Communication and Collaboration) ประกอบด้วย

3.1 การสื่อสารได้ชัดเจนมีประสิทธิภาพ (Communication Clearly) โดย

(1) สร้างความถูกต้องชัดเจนในการสื่อความหมายทั้งการพูด การเขียน หรือการใช้ทักษะอื่นๆในทางอวัจนภาษา (Non-verbal) ในรูปแบบต่าง ๆ

(2) มีประสิทธิภาพทางการรับฟังที่สามารถสร้างทักษะสำหรับการถอดรหัสความหมาย การสรุปเป็นความรู้ สร้างคุณค่า ทักษะคิด และเกิดความสนใจใฝ่รู้

(3) ใช้การสื่อสารในการกำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะทั้งการรายงาน การสอน การสร้างแรงจูงใจ

(4) ใช้สื่อเทคโนโลยีหลากหลายและรู้วิธีการใช้สื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ

(5) สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพท่ามกลางสภาพแวดล้อมหรือบริบทที่ต่างกัน

3.2 การทำงานร่วมกับผู้อื่น (Collaborate with Others) โดย

(1) มีความสามารถในการเป็นผู้นำในการทำงานและเกิดการยอมรับในทีมงาน

(2) มีกิจกรรมการทำงานที่สร้างความรับผิดชอบและก่อให้เกิดความสุขในการทำงาน เพื่อให้บรรลุผลตามที่มุ่งหวัง

(3) สร้างการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบในภารกิจงาน และแต่ละคนมองเห็นคุณค่าของการทำงานเป็นหมู่คณะ

ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม มีองค์ประกอบหลัก 3 ประการ ได้แก่ 1) การคิดอย่างสร้างสรรค์ (Think creatively) 2) การทำงานร่วมกับบุคคลอื่นอย่างสร้างสรรค์ (Work creatively with others) และ 3) การสร้างนวัตกรรมให้เกิดผลสำเร็จ (Implement innovation) โดยแต่ละองค์ประกอบ มีพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้ (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, 2562, น. 4 – 7)

1. การคิดอย่างสร้างสรรค์

1.1 มองเห็นโอกาสมากกว่าปัญหา

1.2 ริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์

1.3 ใช้วิธีการคิดและมุมมองอย่างหลากหลาย

1.4 ทำงานด้วยวิธีการหลากหลายและยืดหยุ่น

1.5 ประเมินและปรับเปลี่ยนความคิดของตนเอง

2. การทำงานร่วมกับบุคคลอื่นอย่างสร้างสรรค์

- 2.1 เคารพความคิดของคนอื่น
- 2.2 เปิดรับความคิดเห็นใหม่ ๆ ที่ทันสมัย
- 2.3 นำเสนอความคิดของตนเองกับผู้อื่น
- 2.4 แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลอื่นอยู่เสมอ
- 2.5 ทำงานร่วมกับบุคคลอื่นด้วยความร่วมมือร่วมใจ

3. การสร้างสรรค์นวัตกรรมให้สำเร็จ

- 3.1 วางแผนพัฒนานวัตกรรมอย่างเป็นระบบ
- 3.2 พัฒนานวัตกรรมและประเมินระหว่างการพัฒนา
- 3.3 ประเมินสรุปประสิทธิผลของนวัตกรรมที่พัฒนา
- 3.4 ปรับปรุงแก้ไขจุดบกพร่องของนวัตกรรมให้ดีขึ้น
- 3.5 ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสื่อสารนวัตกรรมสู่สังคม

แนวทางการพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม ผู้สอนสามารถพัฒนาทักษะการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียนผ่านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางต่อไปนี้

1. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้ท้าทายความคิด ตอบสนองธรรมชาติ ความต้องการ และความสนใจของผู้เรียนเมื่อผู้เรียนเกิดความรู้สึกท้าทาย และเป็นสิ่งที่เขาอยากเรียนรู้ จะทำให้ใช้ความคิดของตนเองอย่างเต็มความสามารถ

2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ความคิดของตนเองให้มากที่สุดโดยผู้สอนไม่นำความคิดหรือประสบการณ์ของตนเองไปตัดสินความคิดของผู้เรียน แต่จะต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนหาเหตุผลมาสนับสนุนความคิดของตนเอง

3. ชี้แนะวิธีการแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายให้กับผู้เรียน และโค้ชให้ผู้เรียนให้นำความรู้ต่าง ๆ มาสังเคราะห์และนำไปใช้ในการสร้างสรรค์นวัตกรรม

4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เทคโนโลยี AI (Artificial Intelligence Technology) มาเป็นเครื่องมือในการสร้างสรรค์นวัตกรรม ทำให้เกิดแนวคิด (Idea) ในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่มีประโยชน์ต่อส่วนรวม

5. สร้างโอกาสให้ผู้เรียนนำเสนอนวัตกรรมของตนเองผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการสื่อสารนวัตกรรมสู่สังคม คุณลักษณะจิตอาสา แบ่งปันนวัตกรรมกับบุคคลอื่น

6. ประเมินทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ด้วยวิธีการประเมินอย่างหลากหลาย ในลักษณะของการประเมินที่เสริมพลังตามสภาพจริงและให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์เพื่อให้ผู้เรียนนำไปต่อยอดทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของตนเอง

การโค้ชที่เสริมสร้างทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรมใช้แนวทางการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student centered approach) และการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง (Inclusive approaches) โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem based learning) การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project based learning) ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน การนำประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในสังคมและชุมชนมาเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนร่วมกันใช้ความคิดและจินตนาการบนพื้นฐานของความรู้ที่นำไปสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรม ตลอดจนการใช้การเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติ (Active learning) ผู้สอนต้องมีความรู้และความสามารถที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ดังนี้

1. มีความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
2. การสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflective practice)
3. การปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทต่าง ๆ เช่น ระดับความสามารถของผู้เรียน
4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้เรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้
5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผลที่หลากหลาย

นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม มีหลักการสำคัญที่ผู้สอนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิด พัฒนาทักษะการคิดขั้นพื้นฐานและการคิดขั้นสูง ส่งเสริมให้ผู้เรียนถ้อยแถลงการเรียนรู้ พัฒนาการกระบวนการเรียนรู้แก้ไขความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของผู้เรียน ใช้การเรียนรู้ร่วมกัน ขับเคลื่อนกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้ และกระตุ้นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้เรียน

สรุปได้ว่า ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creatively and Innovation) เป็นการทำให้สร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่และเสริมสร้างคุณค่าทางความคิดและสติปัญญา มีความละเอียดรอบคอบต่อการคิดวิเคราะห์ และประเมินแนวความคิดเพื่อนำไปสู่การปรับปรุง พัฒนางานในเชิงสร้างสรรค์ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ สามารถสร้างวิกฤติให้เป็นโอกาสส่งผลต่อการเรียนรู้ เข้าใจวิธีการสร้างสรรค์นวัตกรรม และสามารถนำข้อผิดพลาดมาปรับปรุงแก้ไข และพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้สอนต้องมีความรู้ความสามารถที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม และต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมผ่านการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลอย่างสร้างสรรค์

ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์ และประสาธน์ เนื่องเฉลิม (2562) ได้ประยุกต์กระบวนการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของสถานฝึกอบรมแห่งชาติออสเตรเลีย (Australian National Training Authority : ANTA, 2001) มาเป็นองค์ประกอบของการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งประกอบด้วยความสามารถ 6 อย่าง ดังนี้

1. ความสามารถในการตีความบริบท (Interpret)
2. สามารถสร้างแนวคิด (Generate)
3. สามารถร่วมมือกับผู้อื่น (Collaborate)
4. สามารถสะท้อนแนวคิด (Reflect)
5. ความสามารถในการนำเสนอแนวคิด (Represent)
6. ความสามารถในการประเมินความสำเร็จ (Evaluate)

โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาวิชาชีพครู ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การระบุความต้องการ (Need Identification)

ขั้นตอนที่ 2 การระดมสมอง (Brainstorming)

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างชิ้นงาน (Creating)

ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติการสอน (Teaching)

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินนวัตกรรม (Assessment)

ซึ่งผู้วิจัยได้นำขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาวิชาชีพครูมาประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนการสอนและการประเมินผลในรายวิชาในรายวิชารายวิชาสังคมสมัยใหม่ หัวข้อ “การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมในยุคดิจิทัล”

5. บริบทจังหวัดปทุมธานี

ประวัติความเป็นมา

เดิมจังหวัดปทุมธานีเป็นถิ่นฐานบ้านเมืองแล้วไม่น้อยกว่า 300 ปี นับตั้งแต่รัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช แห่งกรุงศรีอยุธยา คือ เมื่อพุทธศักราช 2202 มังนันทมิตรได้กวาดต้อนครอบครัวมอญเมืองเมาะตะมะ อพยพหนีภัยจากศึกพม่า เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกรุงเทพทวารวดีศรีอยุธยา ซึ่งสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ครอบครัวมอญเหล่านั้น ไปตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บ้านสามโคก จากนั้นมาชุมชนสามโคกได้พัฒนามากขึ้นเป็นลำดับ ต่อมาในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชแห่งกรุงธนบุรี ชาวมอญได้อพยพหนีพม่าเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร อีกเป็นครั้งที่ 2 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ อนุญาตให้ตั้งบ้านเรือนที่บ้านสามโคก และครั้งสุดท้ายในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ได้มีการอพยพชาวมอญครั้งใหญ่จากเมืองเมาะตะมะ เข้าสู่ประเทศไทยเรียกว่า “มอญใหญ่” พระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ชาวมอญบางส่วนตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บ้านสามโคก อีกเช่นเดียวกัน ฉะนั้นจากชุมชนขนาดเล็ก “บ้านสามโคก” จึงกลายเป็น “เมืองสามโคก” ในกาลต่อมา

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงเอาพระทัยใส่ดูแล ทำนุบำรุงชาวมอญเมืองสามโคกมิได้ขาด ครั้งเมื่อเดือน 11 พุทธศักราช 2358 ได้เสด็จประพาสออกเยี่ยมพสกนิกรที่เมืองสามโคก และประทับที่พลับพลาริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งซ้ายเยื้องเมืองสามโคก ยังความปลาบปลื้มใจให้แก่ชาวมอญเป็นล้นพ้นจึงได้พากันหลังไหล นำดอกบัวขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเป็นราชสักการะอยู่เป็นเนืองนิจ ยังความซาบซึ้งในพระราชหฤทัยเป็นที่ยิ่ง จึงบันดาลพระราชหฤทัยให้พระราชทานนามเมืองสามโคกเสียใหม่ว่า “เมืองประทุมธานี”

จากการตรวจสอบเอกสารทางประวัติศาสตร์ โดยกรมศิลปากรสันนิษฐานว่า นามเมือง “ประทุมธานี” น่าจะมีที่มาจากกรณีที่พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 โปรดเกล้าฯ พระราชทานเมื่อคราวที่เสด็จฯ ไปรับบัวจากชาวมอญ ในเทศกาลประเพณีรับบัวที่สามโคก ซึ่งจัดขึ้นในเดือน 11 จ.ศ.1177 อันเป็นช่วงเวลาที่ยังมีบัวออกดอกเป็นจำนวนมาก จึงได้พระราชทานนามให้สมกับเป็นแหล่งบัวชุกชุม อย่างไรก็ดี สำหรับวันที่แน่นอนของการพระราชทานนาม เนื่องจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์มิได้ระบุไว้จึงมีการสันนิษฐานเทียบเคียงจากวันที่เริ่มประเพณีรับบัว วันขึ้น 13 ค่ำ เดือน 11 เรื่อยไปจนวันออกพรรษาขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11

สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร ได้สรุปว่า ถ้าถือว่าประเพณีรับบัวเริ่มในวันขึ้น 13 ค่ำ เดือน 11 ก็พอจะอนุมานได้ว่า วันพระราชทานนามเมือง “ประทุมธานี” ตรงกับวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ.2358 อย่างไรก็ดี การที่จะนำข้อสรุปว่า วันพระราชทานนามเมือง “ประทุมธานี” ตรงกับวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ.2358 ไปใช้อ้างอิง ต้องระบุให้เข้าใจโดยทั่วกันว่า เป็นการสันนิษฐานแบบอนุมานเท่านั้นที่มีข้อมูลปรากฏ เนื่องจากยังไม่พบหลักฐานที่ชัดเจนในการบันทึกเรื่องนี้ (กรมศิลปากร)

พ.ศ. 2459 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงให้ใช้คำว่า "จังหวัด" แทนคำว่า เมืองตั้งนั้น เมืองประทุมธานี จึงเป็นจังหวัดประทุมธานีเป็นต้นมา โดยเปลี่ยนการเขียนใหม่ด้วย คือ "ประทุมธานี" เป็น "ปทุมธานี" ขึ้นอยู่กับมณฑลกรุงเก่า มีเขตการปกครอง 3 อำเภอ คือ อำเภอบางกะดี อำเภอสามโคก และอำเภอเชียงราก ทั้งสามอำเภอตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาใกล้ ๆ กัน และมีอาณาเขตการปกครองของแต่ละอำเภอเป็นแนวลึกลงทางทิศตะวันตก ซึ่งไม่เหมาะแก่การปกครองเป็นอย่างยิ่ง ทางราชการจึงได้ประกาศให้แบ่งเขตการปกครองเสียใหม่ และให้ย้ายอำเภอเชียงรากไปตั้งที่ตำบลระแหงทางทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี เรียกว่า "อำเภอระแหง" ไปก่อน ตามหนังสือศาลากลางเมืองประทุมธานีที่ 824/3228 ลงวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2458 แล้วให้เปลี่ยนชื่ออำเภอระแหง เป็นอำเภอลาดหลุมแก้วแต่นั้นเป็นต้นมา

ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ทางราชการให้ยุบจังหวัด รัษฎบุรี เมื่อ พ.ศ. 2475 ทำให้จังหวัดปทุมธานีมีเขตพื้นที่อีก 4 อำเภอเพิ่มเข้ามารวมเป็น 7 อำเภอ คืออำเภอบางกะดี อำเภอสามโคก อำเภอลาดหลุมแก้ว อำเภอรัษฎบุรี อำเภอลำลูกกา อำเภอบางหวาย อำเภอหนองเสือ

สำหรับอำเภอบางหวาย ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น "อำเภอกลองหลวง" เมื่อปี พ.ศ. 2448 เมื่อทางราชการโดยบริษัทขุดคลองแลคูนาสยาม ได้ขุดคลองที่สองเชื่อมคลองรังสิตทางทิศใต้กับคลองระพีพัฒน์ทางทิศเหนือแล้วเสร็จ เนื่องจากตัวอาคารที่ว่าการอำเภอตั้งอยู่ริมคลองที่หลวง (ราชการ) ได้ขุดขึ้น

เมื่อนายสุธี โอบอ้อม มาดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี ได้สนใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของเมืองปทุมธานีเป็นอย่างมาก ได้สำรวจค้นหาศาลหลักเมืองปทุมธานีและสอบถามชาวเมืองปทุมธานี แล้วปรากฏว่า เมืองนี้ได้โยกย้ายตัวเมืองอยู่หลายครั้งและไม่เคยมีศาลหลักเมืองมาก่อนเหมือนเมืองอื่น ๆ จึงดำริเห็นเป็นสำคัญว่า ควรจะสร้างศาลหลักเมืองไว้ให้มั่นคง เพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวปทุมธานีพร้อมทั้งให้เกิดความรักสามัคคีกันให้มากยิ่งขึ้น ทั้งยังจะนำความสงบสุขร่มเย็นมาสู่เมืองด้วย ความดำรินี้จึงเห็นพ้องต้องกันระหว่างข้าราชการ พ่อค้าแม่ค้า และประชาชน ได้ร่วมกันสละทรัพย์คนละเล็กคนละน้อย เมื่อดำเนินการสร้างศาลหลักเมืองขึ้นศาลหลักเมืองแบบจตุรมุขยอดปราสาทเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงได้กำหนดการประกอบพิธียกเสาหลักเมืองจังหวัดปทุมธานี เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2521 โดยมี ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานในพิธี มีการสมโภชเฉลิมฉลองเป็นงานใหญ่อย่างเอิกเกริก

ศาลหลักเมืองจึงตั้งเด่นเป็นสง่า อยู่หน้าศาลากลางจังหวัดปทุมธานี มีผู้คนมากราบไหว้บูชา กันอยู่มิได้ขาด นับว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นศูนย์รวมน้ำใจของชาวปทุมธานี ให้มีความรักสมัครสมานสามัคคีกันให้แข็งแรง เพื่อปกป้องคุ้มครองสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์อันเป็นที่เคารพรักยิ่งชีวิตของชาวไทยไว้ให้มั่นคงถาวรสืบไปชั่วกาลนาน

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดปทุมธานีตั้งอยู่ในภาคกลางประมาณเส้นรุ้งที่ 14 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 100 องศาตะวันออก อยู่เหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง 2.30 เมตร มีเนื้อที่ประมาณ 1,525.856 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 953,660 ไร่ ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศเหนือ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) เป็นระยะทางประมาณ 27.8 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง คือ

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอบางไทร อำเภอบางปะอินและอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอนองแคว และอำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก และอำเภอบางน้ำเปรี้ยวจังหวัดฉะเชิงเทรา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอบางเลนจังหวัดนครปฐม และอำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับเขตหนองจอก เขตคลองสามวา เขตสายไหม เขตบางเขน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร และอำเภอปากเกร็ด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดเป็นที่ราบลุ่มริมสองฝั่งแม่น้ำโดยมีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านใจกลางจังหวัดในเขตอำเภอเมืองปทุมธานีและอำเภอสสามโคกเป็นระยะทาง 27 กิโลเมตร ทำให้พื้นที่ของจังหวัดปทุมธานีถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ฝั่งตะวันตกของจังหวัดหรือบนฝั่งขวาของแม่น้ำเจ้าพระยาได้แก่ พื้นที่ในเขตอำเภอลาดหลุมแก้วกับพื้นที่บางส่วนของอำเภอเมือง และอำเภอสสามโคกกับฝั่งตะวันออกของจังหวัด หรือบนฝั่งซ้ายของแม่น้ำเจ้าพระยา ได้แก่ พื้นที่อำเภอเมืองบางส่วน อำเภอธัญบุรี อำเภอคลองหลวง อำเภอหนองเสือ อำเภอลำลูกกา และบางส่วนของอำเภอสสามโคก โดยปกติระดับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาในฤดูฝน จะเพิ่มสูงขึ้นเฉลี่ยประมาณ 50 เซนติเมตร ซึ่งทำให้เกิดภาวะน้ำท่วมในบริเวณพื้นที่ราบริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นบริเวณกว้าง และก่อให้เกิดปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ฝั่งขวาของแม่น้ำเจ้าพระยา สำหรับพื้นที่ทางฝั่งซ้ายของแม่น้ำเจ้าพระยานั้น เนื่องจากประกอบด้วยคลองซอยเป็นคลองชลประทานจำนวนมาก สามารถควบคุมจำนวนปริมาณน้ำได้ ทำให้ปัญหาเกี่ยวกับอุทกภัยมีน้อยกว่า

ข้อมูลการปกครอง/ประชากร

การปกครอง

จังหวัดปทุมธานีแบ่งการปกครองส่วนภูมิภาคออกเป็น 7 อำเภอ ประกอบไปด้วยอำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอธัญบุรี อำเภอคลองหลวง อำเภอลำลูกกา อำเภอลาดหลุมแก้ว อำเภอสสามโคกและอำเภอหนองเสือ มีจำนวนตำบล 60 ตำบล หมู่บ้านนอกเขตเทศบาลจำนวน 345 หมู่บ้าน มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 65 แห่ง ประกอบไปด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 9 แห่ง เทศบาลตำบล 17 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 37 แห่ง

ประชากร

ข้อมูลของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จังหวัดปทุมธานีมีจำนวนประชากร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 จำนวน 1,146,092 คน จำแนกเป็นชาย 543,652 คน และหญิง 602,440 คน อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล ร้อยละ 50.99 และนอกเขตเทศบาล ร้อยละ 49.01 โดยอำเภอที่มีประชากรอาศัยอยู่มากที่สุดได้แก่อำเภอลำลูกกา รองลงมาคือ อำเภอคลองหลวง อำเภอธัญบุรีอำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอลาดหลุมแก้ว อำเภอสสามโคก และอำเภอหนองเสือตามลำดับ

จังหวัดปทุมธานีมีอัตราความหนาแน่นของประชากรต่อตารางกิโลเมตร อยู่ที่ประมาณ 735.6 คนต่อตารางกิโลเมตร อำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรต่อตารางกิโลเมตร สูงสุดคือธัญบุรี 1,865.9 คน รองลงมาได้แก่ อำเภอเมืองปทุมธานีประมาณ 1,701.4 คนต่อตารางกิโลเมตร อำเภอหนองเสือจะมีความหนาแน่นของประชากรต่ำสุดที่ 129.9 คนต่อตารางกิโลเมตร เนื่องจากยังมีสภาพส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทำการเกษตร

สัญลักษณ์จังหวัดปทุมธานี (ตราประจำจังหวัด)

ภาพที่ 2.3 สัญลักษณ์จังหวัดปทุมธานี

รูปร่างกลมมีสัญลักษณ์ดอกบัวหลวงสีชมพูอยู่ตรงกลาง และรวงข้าวสีทองอยู่ 2 ข้างดอกบัว และต้นข้าว หมายถึง ความสมบูรณ์ด้วย พืชพันธุ์ธัญญาหารจังหวัดปทุมธานี ใช้อักษรย่อว่า "ปท"

คำขวัญของจังหวัดปทุมธานี

“ถิ่นบัวหลวง เมืองรวงข้าว เชื้อชาวมอญ นครธรรมะ พระตำหนักรวมใจ สดใสเจ้าพระยา ก้าวหน้าอุตสาหกรรม”

ธงประจำจังหวัดปทุมธานี

ภาพที่ 2.4 ธงประจำจังหวัดปทุมธานี

ความหมายของธงประจำจังหวัด

สีน้ำเงิน หมายถึง พระมหากษัตริย์

สีขาว หมายถึง ศาสนา

ดอกบัวหลวงกับต้นข้าว หมายถึง ความอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหารโดยเฉพาะอย่างยิ่งดอกบัวและข้าว

ความหมายรวมของธงประจำจังหวัดปทุมธานี จึงหมายถึงว่าชาวจังหวัดปทุมธานี เป็นหมู่คณะที่มีความรักและความสามัคคีเป็นปึกแผ่นอันเป็นส่วนหนึ่งของชาติไทย ที่มีความจงรักภักดีต่อชาติศาสนา พระมหากษัตริย์

ความสำคัญของธงประจำจังหวัดปทุมธานี

เป็นการเชิดชูเกียรติของจังหวัด บ่งบอกถึงสัญลักษณ์ของจังหวัด เป็นเรื่องยึดเหนี่ยวหัวใจชาวจังหวัดปทุมธานี ให้มีความรักท้องถิ่นและมีความร่วมมือร่วมใจกันสร้างสรรค์ ความเจริญ และมีความเอื้ออารีต่อกัน

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

TRIYUTH PROMSIRI (2022) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Digital Transformation ทางรอดของผู้ประกอบการเมื่อต้องพาธุรกิจเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัล ผลการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัล (Digital Transformation) เป็นแนวคิดที่มีการพูดถึงตั้งแต่ราว 30 ปีก่อน ที่คอมพิวเตอร์เริ่มเข้ามามีบทบาทในการทำงานของมนุษย์ แต่ในช่วง 3-5 ปีที่ผ่านมา มีการพูดถึงอย่างแพร่หลายมากขึ้น เนื่องจากความพร้อมของเทคโนโลยีที่พอเหมาะพอดี เกิด Digital Disruption ซึ่งหมายถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงที่เกิดขึ้นจากเทคโนโลยีดิจิทัล ส่งผลต่อรูปแบบของการทำธุรกิจ โมเดลธุรกิจ พฤติกรรมของลูกค้า ความต้องการของลูกค้า และสิ่งที่ลูกค้าให้คุณค่า รวมถึงกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมผู้บริหารหรือนักธุรกิจทุกคนจำเป็นต้องทำความเข้าใจ ปรับตัว ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้สอดคล้องกับกระแสคลื่นลมครั้งนี้ให้ทันเวลา แต่ก่อนที่จะเปลี่ยนผ่าน เราจำเป็นต้องเข้าใจการเปลี่ยนแปลงเสียก่อน

สุภิญญา กลางณรงค์ และ ณิชภัทร เรืองนภากุล (2564) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความเป็นพลเมืองยุคดิจิทัลกับการรับมือด้านมีดออนไลน์ในวิถีปรกติใหม่ ผลการวิจัย พบว่า การเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดดด้วยพลังของตลาดและการบริโภค หากภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคสังคมไม่สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ก็ส่งผลให้ความสำคัญของภารกิจ (relevance) ลดลงไป ยกตัวอย่างกรณีกิจการสื่อสารมวลชน ซึ่งได้รับผลกระทบจากเทคโนโลยีสารสนเทศแบบใหม่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เห็นได้จากปรากฏการณ์ของสื่อสิ่งพิมพ์รวมถึงสถานีโทรทัศน์ที่ต้อง

ทยอยปิดกิจการลง เพราะพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นและวัยทำงานที่รับสื่อผ่านโทรศัพท์มือถือมากกว่าดูทีวี หรือ การที่ประชาชนจับจ่ายใช้สอยผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์และทำธุรกรรมผ่านโทรศัพท์ไร้สายมากขึ้นอย่างก้าวกระโดด รวมไปถึงการพัฒนานวัตกรรม (Innovation) การใช้สมองกลอัจฉริยะ ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) และ เทคโนโลยีภาคพลเมืองมาแก้ปัญหาสังคมมากขึ้น (Civic Technology)

ปราโมทย์ ยอดแก้ว (2564) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การตลาดดิจิทัลกับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตใหม่ในสังคมไทย ผลการวิจัยพบว่า วิถีชีวิตใหม่ในสังคมไทยเมื่อมีวิกฤตทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตใหม่ เป็นพฤติกรรมไม่เหมือนเดิมที่เรียกกันว่า นิวนอร์มอล (New Normal) “ความปกติใหม่” ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการใช้ชีวิตที่ต้องเว้นระยะห่างทางสังคม การใส่ใจสุขภาพ การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์กับการลงทุน และการใช้อินเทอร์เน็ตตามโลกที่เข้าสู่ยุคการตลาดดิจิทัล ทางเว็บไซต์ โซเชียลมีเดียแอปพลิเคชัน ไปจนถึงแพลตฟอร์มต่าง ๆ ซึ่งการตลาดต้องเปลี่ยนแปลงตามวิถีชีวิตใหม่จากส่วนประสมทางการตลาดหรือ 4P's มาสู่การตลาดดิจิทัลที่ให้ความสำคัญกับแนวคิด 4Es ในการตอบสนองความต้องการรูปแบบความสะดวกสบาย ความประทับใจ และการมีส่วนร่วมในองค์กรที่ดี เพื่อให้องค์กรนั้นอยู่รอดได้ในยุคการเปลี่ยนแปลงตามวิถีชีวิตใหม่ ซึ่งตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา การปรับตัวต้องมีสติ รู้ความบกพร่องของตัวเองและแก้ไข พยายามปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนจนเกิดเป็นความเคยชินในสิ่งที่ดีงามด้วยหลักธรรมปธาน 4 โดยรู้จักพึงตนเอง เพียรละเลิกสิ่งที่ไม่ดี ทำให้เป็นวิถีชีวิตแบบใหม่ สิ่งที่ไม่เคยทำก็ต้องทำ และการเพียรรักษาทำในสิ่งที่ดี ใช้การดำเนินชีวิตใหม่อย่างมีความสุข

สาสิวรรณ จุติโชติ และ ทิพมาศ เศรษฐวรโชติ (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่องการดำเนินชีวิตอย่างไรให้มีความสุขในยุคดิจิทัล ผลการศึกษาพบว่า ในยุคดิจิทัล ปัจจุบันได้มีการติดต่อสื่อสาร ใช้งานอินเทอร์เน็ต สื่อออนไลน์ สื่อมัลติมีเดีย การติดต่อสื่อสารผ่านโซเชียลต่าง ๆ มากมาย ตลอดจนได้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านเว็บไซต์กันอย่างแพร่หลายทั่วโลก ทั้งในเรื่องการทำงาน การทำธุรกิจ สื่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ที่ทั่วโลกได้มีการแพร่ระบาดของโควิด - 19 ทำให้ระบบต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไป ในวงการศึกษาก็เกิดการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แตกต่างกันในรูปแบบของการถ่ายทอดการเรียนการสอนแบบสมัยก่อน ที่มีการเรียนการสอนกันในห้องเรียนได้เปลี่ยนไปเป็นการเรียนแบบออนไลน์ แม้กระทั่งรูปแบบการทำงานก็ต้องปรับให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยต้องใช้วิธีทำงานในรูปแบบ Work from home ดังนั้นผู้คนก็หันมาใช้งานอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นเพื่อสืบค้นข้อมูลการเรียนและการทำงาน การพบปะพูดคุย การพบเจอกันเหมือนสมัยก่อนก็หันมาใช้การติดต่อสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์มากขึ้นตามไปด้วย วิถีทางแห่งการดำเนินชีวิตของคนยุคปัจจุบันก็เปลี่ยนไป คนเสพติดสื่อจนค้นหาตัวตนที่แท้จริงของตนเองไม่เจอขาดการยั้งคิดและไม่มีความสุขในการดำรงชีวิต การเสพติดสื่อที่ดีและมีประโยชน์ในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องนำหลักธรรม คือหลัก

เศรษฐกิจแบบพอเพียง มาพิจารณาเป็นองค์ประกอบในการเลือกใช้ในการเสพสื่อที่เหมาะสม และสามารถดำเนินชีวิตในยุคดิจิทัลได้อย่างมีความสุข การมีสุขภาพที่ดีในยุคของสังคมดิจิทัล เป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนาเนื่องจากปัจจุบันหลายคนใช้เวลาในการทำงานหรือใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นเวลานาน การใช้งานในยุคดิจิทัลนี้หากผู้ใช้ขาดคุณธรรมและจริยธรรมในการใช้งาน จะทำให้เกิดปัญหา แก่ตนเองสังคมและประเทศชาติ

ภัทรา จรรยาธรรม (2564) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาเอกชนในยุคดิจิทัล ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาเอกชนในยุคดิจิทัลเป็นพหุวิธีการสนับสนุนกระบวนการบริหารจัดการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงแห่งยุคสมัยซึ่งประกอบด้วย 1) การวางแผนกำหนดกรอบและทิศทางควรมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้แผนสอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม 2) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาควรมุ่งเน้นความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมและทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในยุคดิจิทัลให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง (Higher-Order Thinking) ด้วยการวิเคราะห์สังเคราะห์สร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาเอกชนควรมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน เช่น การเรียนรู้แบบ Active learning การสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) เป็นต้น โดยคำนึงถึงความแตกต่างทางศักยภาพของผู้เรียนรายบุคคล 4) การคัดเลือกทรัพยากรมนุษย์ควรคัดเลือกบุคลากรที่มีองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และมีทัศนคติที่เปิดรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม 5) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ควรส่งเสริมและพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของบุคลากรเพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนรู้ 6) การวางแผนงบประมาณต้องครอบคลุมการจัดสรรทรัพยากรที่อาจเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันและต้องมีการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในการสนับสนุนเงินงบประมาณด้านสื่อสารสนเทศและเทคโนโลยี 7) การสนับสนุนและใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการศึกษาควรมีการจัดสรรอุปกรณ์ดิจิทัลที่มีคุณภาพและพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของบุคลากรผู้เรียน และการดำเนินงานของสถานศึกษา

ชนิสรา ผนึกทอง (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเปลี่ยนแปลงตนเองของบุคลากร ในยุค Digital Transformation ประชาชนวัยทำงาน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนวัยทำงาน กรุงเทพมหานคร มีการเปลี่ยนแปลงตนเอง ด้านทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง ด้านความสามารถทางเทคโนโลยี ความคาดหวัง ความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรมอยู่ในระดับมากและความสามารถทางภาษาอยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนวัยทำงานที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน อายุงานและรายได้แตกต่างกันมีการเปลี่ยนแปลงตนเองที่แตกต่างกัน และจากการศึกษาวิจัยยังพบว่า ปัจจัยสนับสนุนการเปลี่ยนแปลง สามารถอธิบายการผันแปรการเปลี่ยนแปลงตนเองของบุคลากรในยุค

Digital Transformation ได้ร้อยละ 65.8 ($R^2 = 65.8$) โดยด้านวัฒนธรรมมีอิทธิพลมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความร่วมมือและความไว้วางใจ และด้านรางวัล ตามลำดับ และพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถอธิบายการผันแปรการเปลี่ยนแปลงตนเองของบุคลากร ในยุค Digital Transformation ได้ร้อยละ 59.8 โดยด้านการกระตุ้นทางปัญญามีอิทธิพลมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ตามลำดับ

HITACHI Inspire the Next (2563) ได้ทำการศึกษาการเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัลในยุควิถีชีวิตใหม่สำหรับอาเซียนผลการศึกษา พบว่า Hitachi ได้พยายามตอบสนองความต้องการของสังคมอย่างเร่งด่วนผ่านนวัตกรรมเพื่อสังคมมาโดยตลอด นั่นเพราะเรามีเป้าหมายที่จะเป็นผู้นำธุรกิจด้านนวัตกรรมเพื่อสังคม หน้าที่ของเราคือสร้างการเปลี่ยนแปลงเพื่อสังคมที่ดีขึ้นผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลที่เราคิดค้นขึ้นมา แนวคิดนี้ผลักดันให้เราขับเคลื่อนการเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัลในหลายภาคส่วนทั่วทั้งอาเซียน โดยดำเนินการร่วมมือกับกลุ่มธุรกิจที่หลากหลาย เพื่อช่วยกันสร้างนวัตกรรมเทคโนโลยีให้กับสังคม ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับธุรกิจของเรา และยิ่งไปกว่านั้นยังส่งผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อชีวิตผู้คนนับล้านซึ่งประโยชน์ที่เกิดขึ้นได้ช่วยลดผลกระทบที่เกิดจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้วยการชำระเงินแบบไร้เงินสดสำหรับประชากรกลุ่มอ่อนด้อยและเปราะบางเตรียมพร้อมอาเซียนสู่โลกดิจิทัลการบริหารจัดการระยะไกลระหว่างกาปิดประเทศ

สุภัทรศักดิ์ คำสามารถ และ คณะ (2563) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล ดิสรัปชัน ผลการวิจัยพบว่าเทคโนโลยีการศึกษามีบทบาทสำคัญในการปฏิรูปและพัฒนาการปรับโครงสร้างของประเทศไทยให้ก้าวเข้าสู่ยุค Thailand 4.0 เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยวิธีการทางการศึกษาการปรับปรุงประสิทธิภาพของการศึกษาให้สูงขึ้นเทคโนโลยีทางการศึกษาสิ่งสำคัญคือต้องเร่งการพัฒนาและเตรียมความพร้อมให้กับคนรุ่นใหม่ มีการเชื่อมโยงการขยายแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เนื่องจากการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ตาหูฟัง อุปกรณ์ในสมัยก่อนมักเน้นการใช้ประสาทสัมผัส ด้านการฟังและการดูเป็นหลัก การใช้เทคโนโลยีเข้ากับการบริหารจัดการด้านการศึกษาที่มีความจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยี การศึกษาในการปฏิรูปการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนการสอน การพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 การพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา เป็นการศึกษาที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนไปการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นเครื่องกระตุ้นการเรียนรู้ มุ่งเน้นผู้เรียนให้มีความสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อให้ประเทศมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีทักษะ พัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการรองรับการแข่งขันที่เพิ่มสูงขึ้นต่อไป ทฤษฎีดิสรัปชันมาจากกระบวนการแห่งเหตุผลสามขั้นตอนนี้ด้วยกัน กล่าวคือ การแสวงหาความคิดเชิงกลยุทธ์ที่แปลกใหม่ซึ่งถือเป็นการยุติและล้มล้างแนวทางปฏิบัติเก่า ๆ ทั่วไป แล้วจึงเริ่มเปรียบเทียบหากล้าด้วยความคิดใหม่ให้แตกต่างโดยสิ้นเชิงที่เรียกกันว่า ดิสรัปชัน (Disruption) การปฏิรูปหรือเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยี ฉะนั้นเด็กไทยควรได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เพื่อตั้งศักยภาพและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติต่อไป

มูฮำหมัดรุซลัน ลีออบากะลูติง และ นิรันดร์ จุลทรัพย์ (2563) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระปี ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระปี ตามความคิดเห็นครูผู้สอน ในภาพรวม อยู่ในระดับดีโดยมีภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล รองลงมาคือ ความรู้ดิจิทัล และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ส่วนการสื่อสารดิจิทัลเป็นลำดับที่ต่ำที่สุด 2. การเปรียบเทียบ ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระปี จำแนกตามวุฒิการศึกษา และขนาดของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน จำแนกตามอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3. ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระปี ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูใช้อินเทอร์เน็ตอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนาครูให้สามารถปรับตัวและเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูรุ่นเก่ากับครูรุ่นใหม่ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูควรมีการเตรียมความพร้อมทั้งในด้านการผลิตและการพัฒนาเพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในโลกดิจิทัล

ทศนีย์ เทียมถนอม (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่องวิถีชีวิตใหม่กับสื่อสารการตลาดดิจิทัล ผลการวิจัยพบว่า การตลาดให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงตามวิถีชีวิตใหม่ในยุคการตลาดดิจิทัลที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะการสื่อสารที่สะดวกรวดเร็วไม่ว่าเราจะอยู่ที่ใดก็สามารถติดต่อสื่อสารเชื่อมโยงกับคนทั่วโลก และสามารถรับรู้ข้อมูลได้พร้อม ๆ กันนอกจากนี้เรายังสามารถหาข้อมูล ดูหนังฟังเพลง ซื้อสินค้า ทำธุรกรรมต่าง ๆ โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นอุปกรณ์เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต ซึ่งจากผลการสำรวจของสหภาพการสื่อสารโทรคมนาคมสากล หรือ International Telecommunication Union ได้ร่วมกับแผนกประชากรโลกแห่งองค์การสหประชาชาติสำรวจพบว่าประชากรโลกที่เข้าถึงอินเทอร์เน็ตมีจำนวนมากถึง 3,174,000,000 ล้านคน เมื่อเทียบกับจำนวนประชากรทั้งหมดทั่วโลก ณ ขณะนั้นซึ่งมีทั้งสิ้น 7,318,776,000 คน ซึ่งสรุปได้ว่ามีประชากรบนโลกมากกว่า 1 ใน 3 ที่สามารถเชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ตได้และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทำให้เราทุกคนก้าวสู่ยุคสังคมดิจิทัล (Digital Society) อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ บทความวิชาการนี้มุ่งนำเสนอให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงทางด้านการสื่อสารการตลาดในยุควิถีชีวิตใหม่ทั้งด้านรูปแบบปัจจัยตลอดจนเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารการตลาดในยุคสังคมดิจิทัล

สุพรรณิรัตน์ รตนโรจน์มงคล (2563) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ของพนักงานธนาคารของรัฐขนาดใหญ่ ABC ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ในการใช้งาน ทักษะติดต่อการใช้งาน และสภาพสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้

งานเทคโนโลยีดิจิทัลด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ โดยทัศนคติต่อการใช้งานเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ มากที่สุด รองลงมาคือ การรับรู้ถึงประโยชน์ในการใช้งาน โดยมีการส่งผลไปในทิศทางเดียวกัน แต่สภาพสิ่งอำนวยความสะดวกจะส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้งานระบบ HR2020 ในทางตรงกันข้าม

ชนิสรา ผนังทอง และ จริญญา ปานเจริญ (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเปลี่ยนแปลงตนเองของบุคลากรในยุค Digital Transformation ประชาชนวัยทำงาน กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนวัยทำงาน กรุงเทพมหานคร มีการเปลี่ยนแปลงตนเอง ด้านทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง ด้านความสามารถทางเทคโนโลยีความคาดหวังความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรมอยู่ในระดับมากและความสามารถทางภาษาอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยประชาชนวัยทำงานที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาตำแหน่งงาน อายุงานและรายได้แตกต่างกันมีการเปลี่ยนแปลงตนเองที่ต่างกันไป

ธัญธัช วิภัติภูมิประเทศ (2562) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง สังคมวิทยาดิจิทัล แนวคิดและการนำไปใช้ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้นในมิติต่าง ๆ ของชีวิตประจำวันและความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคม สังคมวิทยาในฐานะที่เป็นสาขาวิชาหนึ่งที่ศึกษาเกี่ยวกับสังคม วิถีชีวิตและความสัมพันธ์ทางสังคม จึงได้พัฒนาแนวคิดสังคมวิทยาดิจิทัลขึ้นมาเพื่อนำมาใช้ในการศึกษาปรากฏการณ์การใช้สื่อดิจิทัล และผลกระทบที่มีต่อสังคม สำหรับบทความวิชาการนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอประวัติความเป็นมาของแนวคิดสังคมวิทยาดิจิทัล และอธิบายแนวคิดสังคมวิทยาดิจิทัลของ Lupton และการนำแนวคิดดังกล่าวไปใช้ซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) การนำสื่อดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนและงานวิชาการ 2) การวิเคราะห์เกี่ยวกับ การใช้สื่อดิจิทัลของผู้คนในสังคม 3) การใช้ข้อมูลทางดิจิทัลเพื่อการวิจัยทางสังคม และ 4) สังคมวิทยาดิจิทัลเชิงวิพากษ์

ปิยะขวัญ ชมชื่น (2562) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะทางดิจิทัลกับการทำงานของเยาวชนอาเซียน ผลการวิจัยพบว่าบริบทของสังคมโลกที่กำลังเผชิญกับยุคความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัล การเชื่อมโยงอย่างไร้พรมแดน การเติบโตของตลาดดิจิทัล อุตสาหกรรมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ความสามารถของเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์(AI) ตลอดจนความท้าทายในการเข้าสู่การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 หรือ (The Fourth Industrial Revolution) 1 ทำให้หลายประเทศตระหนักถึงการพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มคุณภาพแก่ประชากรในประเทศของตน โดยทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร(Information and Communication Technologies: ICTs) ที่จะมีผลรอบด้านต่อรูปแบบความสัมพันธ์ทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม ตลอดจนภูมิทัศน์ในการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป

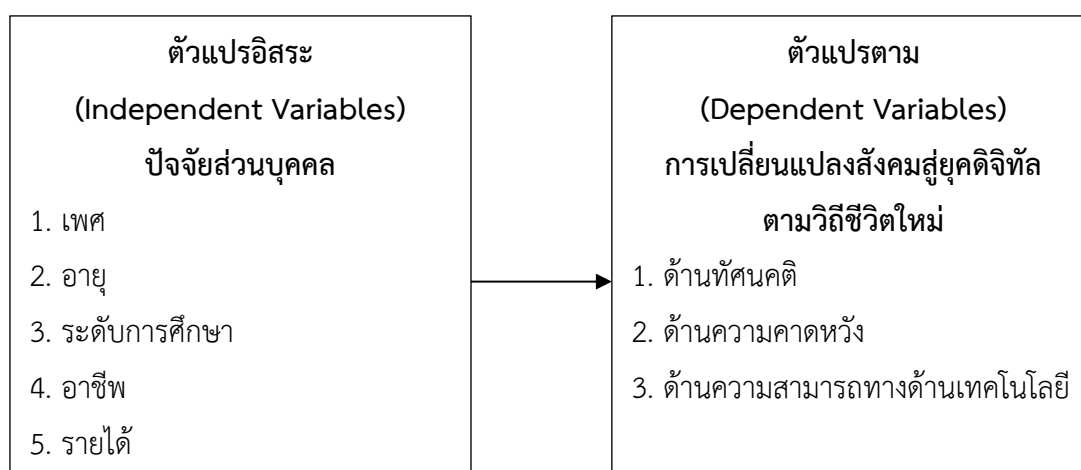
สุวิมล เทวะศิลาชัยกุล (2561) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง สังคมดิจิทัลสีเขียว: องค์ประกอบรูปแบบ และการเสริมสร้างเครือข่ายของชุมชนในจังหวัดภาคเหนือ ผลการวิจัยพบว่า สังคมดิจิทัลสีเขียว

เชี่ยวชาญประกอบดังนี้ (1) การเรียนรู้เป็นกิจกรรมดิจิทัลที่เชี่ยวชาญที่มีอยู่ในแต่ละพื้นที่ที่ศึกษาจากแหล่งต่างๆ ทั้งในระบบออนไลน์และระบบออฟไลน์ เป็นความรู้จากภูมิปัญญาในท้องถิ่น และจากหน่วยราชการส่วนกลาง เป็นต้น (2) นวัตกรรมเป็นกิจกรรมที่ชุมชนได้ประดิษฐ์คิดค้นขึ้นมาเพื่อนำมาสร้างความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (3) การพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นกิจกรรมที่มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า การลดต้นทุนทางการรักษาสิ่งแวดล้อม และการสร้างสำนึกรักธรรมชาติ และ (4) การเปลี่ยนแปลงเป็นผลจากองค์ประกอบทั้งสามข้างต้นและচারงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ดีงาม และการสร้างระบบเศรษฐกิจที่เป็นธรรมจากการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลการเสริมสร้างเครือข่ายของสังคมดิจิทัลที่เชี่ยวชาญมีกระบวนการ ดังนี้ (1) การก่อตัวของเครือข่ายของชุมชนในพื้นที่แห่งหนึ่งไปยังพื้นที่แห่งอื่น ๆ โดยมีพันธกิจร่วมกัน (2) การบริหารเครือข่ายเพื่อให้พันธกิจร่วมของเครือข่ายบรรลุผล (3) การพัฒนาความสัมพันธ์เพื่อเป็นการบริหารเครือข่ายและปฏิบัติการกิจร่วมกัน จะพัฒนาความสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือข่ายให้มั่นคงมากขึ้นและ (4) การรักษาความต่อเนื่อง โดยอาศัยเครือข่ายที่มีอยู่เดิมไปปฏิบัติพันธกิจอื่น ๆ ต่อไปนอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายจริงมาয়งเครือข่ายออนไลน์ซึ่งมีประสิทธิภาพและทันต่อเหตุการณ์ รูปแบบของสังคมดิจิทัลที่เชี่ยวชาญที่เป็นความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของสังคมดิจิทัลที่เชี่ยวชาญที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นสังคมดิจิทัลที่เชี่ยวชาญ โดยมีกระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายเป็นวิธีการขับเคลื่อนปัจจัยองค์ประกอบเหล่านั้นและมีสื่อดิจิทัลแสดงบทบาทที่สำคัญ

เสาวลักษณ์ พันธบุตร (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง อยู่อย่างคนร่วมสมัยในยุคดิจิทัล ผลการวิจัยพบว่าการอยู่อย่างคนร่วมสมัยในยุคดิจิทัลต้องมีการปรับตัวอย่างไรเพื่อให้มีประสิทธิภาพและเท่าทันเทคโนโลยีและสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้นั้น ต้องพัฒนาความรู้และมีการคิดวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารและการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ในโลกออนไลน์ เพื่อนำมาสู่การใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและเท่าทันสถานการณ์ต่อการเติบโตของสังคม โลกรธุรกิจและบริการออนไลน์ที่เปลี่ยนแปลง ตลอดจนรูปแบบการศึกษาที่เปลี่ยนเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต การบริการทางด้านสุขภาพทั้งจากภาคเอกชนและภาครัฐ และการเพิ่มโอกาสด้านการประกอบอาชีพการปรับตัวเพื่อเป็นคนร่วมสมัยในยุคดิจิทัลรวมถึงการปรับเปลี่ยนความคิดให้เท่าทันอย่างสร้างสรรค์ ผสมผสานการยอมรับความแตกต่างของแต่ละบุคคลและความแตกต่างของวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายภายใต้แนวคิดนอกรอบอย่างสร้างสรรค์ ในฐานะคนไทยควรรักษาความเป็นตัวตนด้วยสติปัญญา ไม่เชื่อหรือเปลี่ยนแปลงอย่างไรเหตุผล การแสดงเอกลักษณ์ของตนเองในเชิงเพื่อพัฒนาต่อยอด และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในสังคมภายใต้ความแตกต่างทางความคิดจากคนอื่น ๆ แต่ยังคงเหลือพื้นที่ของตนเองเพื่อใช้ชีวิตอย่างสร้างสรรค์อย่างคนร่วมสมัยในยุคดิจิทัล

7. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้อง โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางในการวิจัยจึงได้ทำการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการแบบสอบถาม เพื่อให้ได้รายละเอียดที่มีความสมบูรณ์มากขึ้น ดังนั้นเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยผู้วิจัยจึงกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการวิจัยเชิงปริมาณในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ประชากร ได้แก่ ประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 813,582 คน (ระบบสารสนเทศสนับสนุนงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม, 2566)

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การคำนวณหาค่าขนาดตัวอย่าง (Sample Size) ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร ยามาเน่ (Toro Yamane, 1973, p.125) ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน ขนาดของประชากร

e แทน ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดให้มี

ความคลาดเคลื่อน 0.05

n การสุ่มตัวอย่างโดยการจับฉลากรายชื่อพนักงานประจำตามหน่วยงานให้ครบตามจำนวนสัดส่วนที่กำหนดไว้

แทนค่าสูตรได้ดังนี้

$$n = \frac{813,582}{1 + 813,582 (0.05)^2} = 399.80 \text{ คน}$$

ผู้วิจัยคำนวณตัวอย่างจากประชากร ได้จำนวน 399.80 คน ผู้วิจัยจึงเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวนทั้งหมด 400 คน และทำการกำหนดขนาดของตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่างตั้งขึ้นตอนโดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (sample random sampling)

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ 1. เพศ 2. อายุ 3. ระดับการศึกษา 4. อาชีพ 5. รายได้

ตัวแปรตาม ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ ได้แก่ 1. ด้านทัศนคติ 2. ด้านความคาดหวัง 3. ด้านความสามารถทางด้านเทคโนโลยี

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) (ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลเป็นข้อคำถามข้อมูลทั่วไปของประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ของประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานี

ลักษณะแบบสอบถาม ในส่วนที่ 2 ผู้วิจัยกำหนดคะแนนในการตอบแบบสอบถามออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด	ให้ค่าคะแนนเท่ากับ	5
มาก	ให้ค่าคะแนนเท่ากับ	4
ปานกลาง	ให้ค่าคะแนนเท่ากับ	3
น้อย	ให้ค่าคะแนนเท่ากับ	2
น้อยที่สุด	ให้ค่าคะแนนเท่ากับ	1

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยออกเป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดของ เบสท์ (Best, 1981 : p78) ดังต่อไปนี้

4.50 - 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	มาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	ปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	น้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

2) ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางในการกำหนดรูปแบบของแบบสอบถามและข้อคำถาม

2.2 สร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยจากการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานี ได้แก่ 1. เพศ 2. อายุ 3. ระดับการศึกษา 4. อาชีพ 5. รายได้ มากำหนดเป็นตัวแปรอิสระ และการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ ได้แก่ 1. ด้านทัศนคติ 2. ด้านความคาดหวัง 3. ด้านความสามารถทางด้านเทคโนโลยี มากำหนดเป็นตัวแปรตาม

3) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.1 การหาค่าความเที่ยงตรงโดยนำเครื่องมือแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหา และปรับปรุงแก้ไข

3.2 นำเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ได้แก่

หลังจากนั้นนำมาหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item congruency)

R หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยที่ ค่า+1 หมายความว่าข้อคำถามสามารถนำไปวัดได้อย่างแน่นอน ค่า 0 หมายความว่าไม่แน่ใจว่าจะวัดได้ และค่า-1 หมายความว่าข้อคำถามไม่สามารถนำไปวัดได้อย่างแน่นอน

N หมายถึง จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

โดยเลือกข้อที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ส่วนข้อใดมีค่าน้อยกว่า 0.5 ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนั้น ข้อคำถามทุกข้อจึงผ่านความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ที่ได้ตรวจสอบและเห็นว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ครอบคลุมในแต่ละด้าน และครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้ว

3.3 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาจำนวน 30 ชุด หลังจากนั้นนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ด้วยวิธีการ Cronbach ทั้งนี้ทำการวิเคราะห์แบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยพบว่าค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ที่ได้จากข้อคำถามในภาพรวมทั้งฉบับได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้ Google Form
2. ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนที่จะนำมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนแล้ว นำมาลงรหัสเลขตามเกณฑ์ของเครื่องมือแต่ละส่วน
2. นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้ว มาบันทึกลงในโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อประมวลผลข้อมูลที่ได้จัดเก็บและคำนวณหาค่าทางสถิติ นำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามวิจัยและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยนำเสนอผลในรูปแบบตารางประกอบความเรียงและนำผลการศึกษาที่วิเคราะห์ได้มาสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและเขียนข้อเสนอแนะ
3. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ทำการสรุปโดยใช้การวิเคราะห์แบบ (Logical Analysis) ซึ่งผู้วิจัยจะทำการสรุปผลจากย่อยไปหาใหญ่ (inductive)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูล โดยใช้สถิติที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

1.1 เพื่อบรรยายข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และค่าร้อยละ (Percentages)

1.2 เพื่อบรรยายข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยมีสัญลักษณ์ (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สัญลักษณ์ (S.D.) ใช้คู่กับค่าเฉลี่ยเพื่อแสดงลักษณะการกระจายข้อมูล

2. สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics)

2.1 t-test ใช้สำหรับทดสอบความแตกต่างด้านปัจจัยส่วนบุคคลที่มีตัวแปร แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ

2.2 F-test ใช้สำหรับการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ในกรณีที่ตัวแปรอิสระมีตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป เช่น อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการ (LSD.Least Significant Different)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ของประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานี และเพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ของประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) t-test และ F-test ใช้สำหรับการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการตรวจสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการ (LSD. Least Significant Different) แสดงรายละเอียดดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการนำเสนอผลการวิจัยจะนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบายเพื่อสะดวกในการอธิบายผลการวิจัย และเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลผลการวิจัย ผู้วิจัยจะใช้สัญลักษณ์ต่อไปนี้แทนความหมายต่าง ๆ ในตาราง

N	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
(\bar{X})	แทน	ค่าเฉลี่ย (mean)
SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองของคะแนน (mean of squares)
SS	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (sum of squares)
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ (degree of freedom)
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณา t Distribution
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณา F Distribution
Sig.	แทน	ค่าความน่าจะเป็นสำหรับบอกนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	ค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
**	แทน	ค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวินิจฉัยการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ของประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 400 คน จะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ระดับการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ของประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานี

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ของประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานี ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ แสดงรายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

n = 400		
ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	226	56.5
1.2 หญิง	174	43.5
2. อายุ		
2.1 15 - 25 ปี	38	9.4
2.2 26 - 35 ปี	177	44.3
2.3 36 - 45 ปี	173	43.3
2.4 46 - 55 ปีขึ้นไป	12	3.0
3. ระดับการศึกษา		
4.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	67	16.8
4.2 ปริญญาตรี	203	50.8
4.3 สูงกว่าปริญญาตรี.	130	32.4

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
4. อาชีพ		
5.1 ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ	87	21.8
5.1 เจ้าของธุรกิจ / พนักงานเอกชน	144	36.0
5.1 รับจ้างทั่วไป	83	20.8
5.4 อื่นๆ	86	21.4
5. รายได้		
3.1 น้อยกว่า 10,000 บาท	66	16.5
3.2 10,001 – 50,000 บาท	48	12.0
3.3 50,001 – 100,000 บาท	92	23.0
3.4 100,001 บาทขึ้นไป	194	48.5
รวม	400	100

จากตาราง 1 พบว่า ประชากรผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 56.5 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 43.5 ส่วนใหญ่มีอายุ 26 – 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.3 รองลงมาคือ อายุ 36 – 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.3 อายุ 15 - 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.4 และอายุ 46 - 55 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 3 ส่วนใหญ่การศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 50.8 รองลงมา สูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 32.4 และต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 16.8 อาชีพส่วนใหญ่เป็นเจ้าของธุรกิจ / พนักงานเอกชน คิดเป็นร้อยละ 36.0 รองลงมา ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 21.8 อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 21.4 และรับจ้างทั่วไปคิดเป็นร้อยละ 20.8 ตามลำดับ โดยมีรายได้ 100,000 บาทขึ้นไป เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 48.5 รองลงมา จำนวนเงิน 50,000 – 100,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 23.0 ต่อมา น้อยกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 16.5 และจำนวนเงิน 10,001 – 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.0 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ระดับการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่

การเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านทัศนคติ 2. ด้านความคาดหวัง 3. ด้านความสามารถทางด้านเทคโนโลยี แสดงรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ โดยภาพรวม

การเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
1. ด้านทัศนคติ	4.52	.386	มากที่สุด	1
2. ด้านความคาดหวัง	4.45	.432	มาก	3
3. ด้านความสามารถทางด้านเทคโนโลยี	4.49	.424	มาก	2
รวม	4.49	.338	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า ระดับการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านทัศนคติ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) รองลงมา คือ ด้านความสามารถทางด้านเทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) และด้านความคาดหวัง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) ตามลำดับ

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ ด้านทัศนคติ

ด้านทัศนคติ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
1. ท่านเห็นด้วยกับการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่	4.49	.566	มาก	3
2. ท่านคิดว่าการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่จะต้องมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ	4.54	.537	มากที่สุด	1
3. ท่านคิดว่าการนำระบบเทคโนโลยีเข้ามาใช้จะทำให้ท่านทำงานได้ง่ายขึ้น	4.53	.574	มากที่สุด	2
รวม	4.52	3.86	มากที่สุด	

จากตาราง 3 พบว่า ระดับการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ ด้านทัศนคติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า ท่านคิดว่าการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่จะต้องมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) รองลงมา คือ ท่านคิดว่าการนำระบบเทคโนโลยีเข้ามาใช้จะทำให้ท่านทำงานได้ง่ายขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) และท่านเห็นด้วยกับการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) ตามลำดับ

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ ด้านความคาดหวัง

ด้านความคาดหวัง	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
1. ท่านหวังว่าการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่จะส่งผลดีต่อตัวท่านเองในอนาคต	4.44	.594	มาก	3
2. ท่านหวังว่าการพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยีจะสร้างโอกาสความก้าวหน้าในอนาคต	4.47	.591	มาก	1
3. องค์กรของท่าน สามารถทำกำไรเพิ่มมากขึ้นจากการการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่	4.45	.581	มาก	2
รวม	4.45	.432	มาก	

จากตาราง 4 พบว่า ระดับการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ ด้านความคาดหวังโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า ท่านหวังว่าการพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยีจะสร้างโอกาสความก้าวหน้าในอนาคตอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) รองลงมา คือ องค์กรของท่าน สามารถทำกำไรเพิ่มมากขึ้นจากการการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) และท่านหวังว่าการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่จะส่งผลดีต่อตัวท่านเองในอนาคต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) ตามลำดับ

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ ด้านความสามารถทางด้านเทคโนโลยี

ด้านความสามารถทางด้านเทคโนโลยี	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
1. ท่านได้มีการเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.49	.575	มาก	2
2. ท่านใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อให้งานรวดเร็วขึ้น	4.48	.600	มาก	3
3. ท่านสามารถเรียนรู้การใช้งานระบบเทคโนโลยีใหม่ๆ และระบบการทำงานใหม่ที่องค์กรปรับเปลี่ยนได้อย่างรวดเร็ว	4.50	.570	มากที่สุด	1
รวม	4.49	.424	มาก	

จากตาราง 5 พบว่า ระดับการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ ด้านความสามารถทางด้านเทคโนโลยี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า ท่านสามารถเรียนรู้การใช้งานระบบเทคโนโลยีใหม่ๆ และระบบการทำงานใหม่ที่องค์กรปรับเปลี่ยนได้อย่างรวดเร็ว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา ท่านได้มีการเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) และท่านใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อให้งานรวดเร็วขึ้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ของประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ของประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล แสดงรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 6 ตารางการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ของประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามด้านเพศ

คุณภาพการให้บริการ	เพศ				t	P- Valua
	ชาย (n=119)		หญิง (n=87)			
	(\bar{X})	S.D.	(\bar{X})	S.D.		
1. ด้านทัศนคติ	4.49	.406	4.56	.355	3.619	.058
2. ด้านความคาดหวัง	4.48	.439	4.42	.421	.0221	.884
3. ด้านความสามารถทางด้านเทคโนโลยี	4.45	.442	4.53	.395	1.746	.187
รวม	4.47	.354	4.51	.317	1.002	.317

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ของประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามด้านเพศ พบว่า ประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานีที่มีเพศแตกต่างกัน มีการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ที่ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 7 ตารางการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงสังคมสุขุคติจิตัลตามวิถีชีวิตใหม่ของประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามด้านอายุ

ด้านอายุ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	sig
1. ด้านทัศนคติ	ระหว่างกลุ่ม	.218	3	.073	.485	.693
	ภายในกลุ่ม	59.310	397	.150		
	รวม	59.528	400			
2. ด้านความคาดหวัง	ระหว่างกลุ่ม	.895	3	.298	1.603	.188
	ภายในกลุ่ม	73.716	397	.186		
	รวม	74.611	400			
3. ด้านความสามารถทางด้านเทคโนโลยี	ระหว่างกลุ่ม	1.202	3	.401	2.249	.082
	ภายในกลุ่ม	70.548	397	.178		
	รวม	71.750	400			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.642	3	.214	1.881	.132
	ภายในกลุ่ม	45.081	397	.114		
	รวม	45.723	400			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงสังคมสุขุคติจิตัลตามวิถีชีวิตใหม่ของประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามด้านอายุพบว่า ประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานีที่มีอายุแตกต่างกัน มีการเปลี่ยนแปลงสังคมสุขุคติจิตัลตามวิถีชีวิตใหม่ที่ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 8 ตารางการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ของประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามด้านระดับการศึกษา

ด้านระดับการศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	sig
1. ด้านทัศนคติ	ระหว่างกลุ่ม	.020	2	.010	.066	.936
	ภายในกลุ่ม	59.508	398	.150		
	รวม	59.528	400			
2. ด้านความคาดหวัง	ระหว่างกลุ่ม	.107	2	.053	.284	.753
	ภายในกลุ่ม	74.504	398	.188		
	รวม	74.611	400			
3. ด้านความสามารถทางด้านเทคโนโลยี	ระหว่างกลุ่ม	.740	2	.370	2.070	.128
	ภายในกลุ่ม	71.010	398	.179		
	รวม	71.750	400			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.144	2	.072	.626	.535
	ภายในกลุ่ม	45.580	398	.115		
	รวม	45.723	400			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ของประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามด้านระดับการศึกษาพบว่า ประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานีที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ที่ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 9 ตารางการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ของประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามด้านอาชีพ

ด้านอาชีพ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	sig
1. ด้านทัศนคติ	ระหว่างกลุ่ม	.874	3	.291	1.966	.118
	ภายในกลุ่ม	58.654	397	.150		
	รวม	59.528	400			
2. ด้านความคาดหวัง	ระหว่างกลุ่ม	.603	3	.201	1.076	.359
	ภายในกลุ่ม	74.008	397	.187		
	รวม	74.611	400			
3. ด้านความสามารถทางด้านเทคโนโลยี	ระหว่างกลุ่ม	.405	3	.135	.749	.523
	ภายในกลุ่ม	74.750	397	.180		
	รวม	71.750	400			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.334	3	.111	.970	.407
	ภายในกลุ่ม	45.390	397	.115		
	รวม	45.723	400			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ของประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามด้านอาชีพพบว่า ประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานีที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ที่ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 ตารางการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ของประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามด้านรายได้

ด้านรายได้	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	sig
1. ด้านทัศนคติ	ระหว่างกลุ่ม	.455	3	.152	1.017	.385
	ภายในกลุ่ม	59.073	397	.149		
	รวม	59.528	400			
2. ด้านความคาดหวัง	ระหว่างกลุ่ม	.885	3	.295	1.584	.193
	ภายในกลุ่ม	73.726	397	.186		
	รวม	74.611	400			
3. ด้านความสามารถทางด้านเทคโนโลยี	ระหว่างกลุ่ม	1.139	3	.380	2.130	.096
	ภายในกลุ่ม	70.611	397	.178		
	รวม	71.750	400			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.129	3	.043	.373	.773
	ภายในกลุ่ม	45.595	397	.115		
	รวม	45.723	400			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ของประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามด้านรายได้พบว่า ประชาชนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานีที่มีรายได้แตกต่างกัน มีการเปลี่ยนแปลงสังคมสู่ยุคดิจิทัลตามวิถีชีวิตใหม่ที่ไม่แตกต่างกัน